

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Што за агароджай аграсядзібы?

Правая рука Васіля Каржа — камбрыг Герасімаў

Як наш карэспандэнт стаў «гінэсцам»

НАШ ЗДАБЫТАК — ЛЕС

Аляксандр Лукашэнка даручыў вывесці ўзровень лесакарыстання да стандарту перадавых краін

Такую задачу кіраўнік дзяржавы паставіў у час наведвання Рэспубліканскага ляснага селекцыйна-насенняводчага цэнтру, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Фота БЕЛТА

«Давайце дамовімся: з будучага года мы працуем толькі так, як працуюць у Фінляндыі, па тэхналогіі вырошчвання — комплексна. Калі нехта гэтай не можа — той у лесе не працуе, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Гэты разбой у лесе трэба заканчваць!» «Вось мне вельмі прыгожа дакладваюць, але я бачу і іншае: я бываю ў лесе і бачу, як там працуюць», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што, прызначаючы міністрам ляснай гаспадаркі Міхаіла Амелянчыча, ставіў задачу вывучаць вопыт лесакарыстання ў перадавых краінах і пераносіць яго ў Беларусь. «Гэтая культура, зрэз, перапрацоўка, працэс нарыхтоўкі — усё павінна быць на вышэйшым класе, — падкрэсліў Прэзідэнт. — З наступнага года парадак і культура павінны быць толькі такімі!» Кіраўнік дзяржавы дадаў, што да гэтай трэба прыходзіць і ў эканоміцы вядзення ляснай гаспадаркі. «У лесе павінен быць парадак. Гэта наш здабытак», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што ў краіне створана шырокая лінейка лесакарыстоўчай тэхнікі. Па словах старшыні савета дырэктараў ААТ «Амкадор» — кіруючая кампанія холдынга Аляксандра Шакуціна, выпуск тэхнікі на прадпрыемстве для патрэб ляснай гаспадаркі быў пачаты ў 2006 годзе. З таго часу была асвоена вытворчасць 17 мадэляў новых машын. Узровень лакалізацыі складае прыкладна 60%, аднак у бліжэйшыя два гады яго плануецца дасягнуць да 90%.

Аляксандру Лукашэнка была прадэманстравана лінейка тэхнікі «Амкадор». Прэзідэнт у цэлым застаўся задаволены ўбачаным, аднак даручыў павялічыць ступень лакалізацыі.

Прэзідэнт пацікавіўся ў прысутных, ці ўсе аб'ёмы драўніны, якія магчыма, перапрацоўваюцца ў краіне. Па словах міністра ляснай гаспадаркі Міхаіла Амелянчыча, у 2013 годзе за межы краіны было прададзена нізкасортнай драўніны на \$140 млн. Сёлета плануецца рэалізаваць 60 млн штук пасадачнага матэрыялу на Br24 млрд, у тым ліку дэкартаўнага.

Прэзідэнт звярнуў увагу на мэтаганднасць таго, каб уся драўніна перапрацоўвалася ў краіне. «Калі табе капіталісты плацяць \$150 млн у год за гэты хлам, значыць, ён там патрэбны, і яны атрымліваюць як мінімум столькі ж у кішэню даходаў. Чаму мы не можам атрымаць гэты ў краіне?» — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Давайце дамовімся: гэты і будучы год вы яшчэ боўтаецеся, а з 2016-га — у вас поўная забарона на пастаўкі драўніны за межы краіны. З 1 студзеня 2016 года вы сыравіну за межы краіны не пастаўляеце! Толькі ў высокім дабавленым коштам», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

ПРАМАЯ ЛІНІЯ

Ёсць пытанне па зарплате? Тэлефануйце!

Як будучы налічвацца зарплату згодна з новай пастановай «Аб аплата працы работнікаў»? Ці значна змянілася аплата за раз'язны характар працы? Ці прагназуецца павялічэнне колькасці беспрацоўных у нашай краіне? Калі традыцыйна пачынаецца «навуцальны год» для тых беспрацоўных, хто жадае атрымаць новую, больш запатрабаваную спецыяльнасць?

На гэтыя і іншыя пытанні вам адкажа першы намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Пётр Пятровіч ГРУШНІК падчас прамой лініі «Пытанні аплаты працы і занятасці насельніцтва», якая пройдзе ў рамках сумеснай акцыі Мінпрацы і сацабароны з газетай «Звязда» ў чацвер 21 жніўня.

Задавайце свае пытанні з 11.00 да 12.00 па тэлефоне (017) 306 37 95.

Папярэднія пытанні можна задаць па тэлефоне (017) 287 18 29.

52 ДНІ НА КОЛАХ

65-гадовы пенсіянер з горада Масты Іосіф Лісай за 52 дні на веласіпедзе наведваў Нарвегію, Швецыю, Фінляндыю. У сярэднім ён праезджа па 120 км у дзень. Паводле слоў вандруніка, паездка

аказалася ўдалай. Па дарозе харчаваўся ў асноўным беларускімі прадуктамі, закупленымі раней. На падарожжа ён выдаткаваў крыху больш за \$270.

ЛІЧБА ДНЯ

Br4 млн 380 тыс.

у месяц склаў у першым паўгоддзі гэтага года агульны аб'ём грашовых даходаў у разліку на душу насельніцтва, наведанні ў Нацыянальным статыстычным камітэце. У структуры грашовых даходаў насельніцтва найбольшую ўдзельную вагу склалі аплата працы (63,8%) і трансферты насельніцтву (21,1%). Даходы ад прадпрыемстваў і іншай дзейнасці, якая прыносіць даход, склалі 9,9%; даходы ад уласнасці і іншыя — 5,2%. Рэальныя наўдодзі ўпараўнанні з першым паўгоддзем летась павялічыліся на 4,8%. Сярэд рэгіяналі магістральны паказчык — у Мінску (тэмп росту 108,2%), мінімальны — у Магілёўскай вобласці (101,3%).

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 20.08.2014 г.

Долар ЗША	10390,00 ▲
Еўра	13870,00 ▼
Рас. руб.	288,00 ▼
Укр. грыўня	790,11 ▼

■ Падземка

МЕТРО ПАБУДУЮЦЬ І Ў РЭГІОНАХ?

Неўзабаве метро можа з'явіцца ў адным з абласных гарадоў Беларусі. А па трэцяй лініі сталічнага метрапалітэна будучы курсіраваць аўтаматызаваныя саставы. Чацвёртая лінія звязва мінскіх мікрараёны Чыжоўка і Вясянка.

Пра гэты расправу начальнік УП «Дырэцыя па будаўніцтве Мінскага метрапалітэна» Павел ЦАРУНА. Па яго словах, даўжыня перспектывнай лініі складзе 19 кіламетраў, складацца яна будзе з 12 станцый. Галоўныя арыенціры, на якія аб'явіліся будаўніцтва метро, — «Чыжоўка-Арэна» і «Мінск-Арэна». Чацвёртае адгалінаванне

будзе мець перасадачныя станцыі на тры астатнія. «З уводжаннем у эксплуатацыю чацвёртай лініі мінскае метро дасягне максімальнай камфортнасці ў транспарціроўцы мінчан і гасцей сталіцы», — зазначыў Павел Царун.

Цяпер жа ў горадзе вядуцца работы па падрыхтоўцы першай чаргі трэцяй лініі метро — на месцы будучых станцый «Кавальская Слабада», «Плошча Багушэвіча», «Вакзальная», «Юбілейная». У склад першай чаргі, акрамя саміх станцый, увойдуць два перасадачныя вузлы, інжынерны корпус і пабудовы для абслуговага персаналу.

Паводле слоў спадара Царуна, будаўніцтва метро ў Мінску з'яўляецца адным з самых танных на постсавецкай прасторы і ў Еўропе. Адзін кіламетр лініі каштуе ад 40 да 60 мільёнаў долараў. Трэцяя лінія стане даражэйшай за папярэднюю: па ёй пойдучы аўтаматызаваныя саставы. Машыніст у кабінэ цягніка будзе толькі кантраляваць працу электронікі падчас паездкі. Акрамя гэтага, у абсталяванні стан-

цы будучы выкарыстоўвацца так званыя «экраны» — загараджаныя, якія выключаюць магчымасць падзення пасажыраў і старонніх прадметаў на пуці. Пасля спынення саставу гэтыя экраны будучы ўбарацца. Асабліва ўвага надаецца пасажырам з абмежаванымі магчымасцямі: акрамя ліфтоў, што выкарыстоўваюцца на існуючых станцыях, на трэцяй лініі ўсталююць травалатары — эскалатары з гарызантальным рухам.

Будаўніцтва трэцяй лініі будзе весціся пры дапамозе механізаванага комплексу. Хуткасць праходжання работ, такім чынам, павялічыцца да 300–350 метраў за месяц. Немеханізаваны комплекс, што выкарыстоўваўся раней, валоўду максімальнай хуткасцю ў 60 метраў за месяц. Таксама прагучала інфармацыя аб магчымасці будаўніцтва лёгкага метро (разнавіднасць транспарту, набліжаная да гарадскога цягніка. — Аўт.) у адным з абласных гарадоў. «Ідэя аб стварэнні такога віду транспарту ў нас узнікла даўно, і для Беларусі яна мае неабліга перспектывы. Аднак для рэалізацыі праекта патрэбна фінансавая падтрымка і загад кіраўніцтва», — сказаў Павел Царун. — У бліжэйшы час мы накіруем адпаведную прапанову ў аблвыканкам». Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

■ Сталічная ініцыятыва

Дзіцячыя садкі «прапішучы» на першых паверхах новых жылых дамоў?

У Мінску разглядаецца пытанне аб размяшчэнні ўбудаваных устаноў дашкольнай адукацыі на першых паверхах пры ўзвядзенні жылых будынкаў у мікрараёнах-новабудуолях, а таксама адкрыццё сямейных дзіцячых садкоў, гаспадарчых груп і прыватных дашкольных устаноў. Падобная ідэя прагучала падчас абмеркавання пытанняў аб забеспячэнні месцамі ва ўстановах дашкольнай і агульнай сярэдняй адукацыі Фрунзенскага раёна Мінска з удзелам намесніка прэм'ер-міністра Анатоля Тозіка, паведамляе прэс-служба Саўміна.

На сустрэчы былі разгледжаны механізмы забеспячэння месцамі дзяцей ва ўстановах дашкольнай і агульнай сярэдняй адукацыі Фрунзенскага раёна і горада ў цэлым як за кошт будаўніцтва новых устаноў адукацыі, так і аптымізацыі плошчаў у дзеючых установах адукацыі.

Паводле інфармацыі Мінгарвыканкама, сёлета ў горадзе плануецца ўзвядзенне ў эксплуатацыю дзвюх дашкольных устаноў і адной школы ў мікрараёнах Каменная Горка-1 і Каменная Горка-4. Паводле інвестыцыйнай праграмы Мінска, на 2015 год у Фрунзенскім раёне заплававана будаўніцтва яшчэ дзвюх школ і пяці дашкольных устаноў у новых мікрараёнах. Кіраўніцтва сталіцы разлічвае, што гэтыя мерапрыемствы дазволіць стварыць новыя месцы ва ўстановах дашкольнай адукацыі і вырашыць праблему пераўкомплектванасці устаноў адукацыі ў раёнах-новабудуолях.

Сяргей КУРКАЧ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Меркель у Латвіі: не чакайце базы НАТО і грошай з Бруселя

Украінскі крызіс і расійскія санкцыі прымусілі Латвію шукаць падтрымку на міжнароднай арэне. Ад Еўракамісіі краіна чакае фінансавай дапамогі, ад НАТО — ваеннай. Аднак падчас візіту ў Латвію канцлер Германіі Ангела Меркель дала зразумець, што ні першага, ні другога ў бліжэйшы час не прадабачыцца. Па крайняй меры, не ў поўным аб'ёме.

На візіт Меркель у Латвію ўскладалі вялікі надзеі адразу па дзвюх прычынах. Па-першае, краіна чакае фінансавай дапамогі ад Еўракамісіі для кампенсцыі наступстваў расійскага эмбарга на экспарт прадуктаў харчавання. Па-другое, мясцовыя палітыкі не раз прасілі ў Латвіі пастаяннага кантынгенту НАТО для абароны ад «патэнцыйнай пагрозы з боку непрадказальнай Расіі». Прадстаўнікі латвійскай інтэлігенцыі нават напісалі канцлеру Германіі ліст з просьбай падтрымаць стварэнне ў Латвіі ваеннай базы. Падчас прэс-канферэнцыі ў Рызе Ангела Меркель сказала, што чытала ліст, аднак размяшчэнне базы НАТО на тэрыторыі Латвіі ў бліжэйшы час не плануецца. «На гэты момант гаворка не ідзе аб доўгатэрміновым размяшчэнні ваенных, але наша супрацоўніцтва можна ўмацоўваць і ў іншых кірунках. Мы можам гарантаваць, што ў складанай сітуацыі Латвіі будзе аказана дапамога», — заявіла Меркель. Канчатковага гораўнага аб тым, ці атрымае Латвія фінансавую дапамогу ад Еўракамісіі і ў якім аб'ёме, яшчэ не прынята. Каментуючы гэтыя пытанні, канцлер Германіі Ангела Меркель перасцерагла ад залішняга аптымізму. «Мы павінны азірнуцца і паглядзецца, якія яшчэ ёсць рынкі. Бізнесмены павінны прыставацца», — заявіла яна.

Папа Рымскі агучыў думкі пра сваю смерць

«Я ведаю, што мне засталася жыць толькі кароткі час. Два ці тры гады, і затым я апынуся ў доме Госпада», — сказаў ён журналістам у самалёце па шляху ў Ватыкан з Паўднёвай Карэі, дзе ён знаходзіўся з пяцідзённым апостальскім візітам.

«Я абдумваю свае грахі, памылкі, імкнуся пазбягаць ганарыстасці. І ўсё таму, што дні мае злічаны», — прыводзіць словы 77-гадовага пантыфіка індыйская газета «Hindustan Times». Крыніцы ў Ватыкане пацвердзілі, што Папа і раней гаварыў пра ўласную смерць у вузкім коле, аднак цяпер упершыню падзяліўся думкамі аб гэтым з журналістамі. У гутарцы з ім на борце самалёта Францыск загадаў аб магчымасці свайго сыходу з пасады, як гэта зрабіў летась яго папярэдні Бенедыкт XVI, у выпадку, калі ён не зможа далей выконваць свае абавязкі. 60 гадоў таму сыход у адстаўку біскупу каталіцкай царквы быў практычна немагчымым, аднак цяпер «Бенедыкт XVI адчыніў дзверы», — дадаў Папа.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Ісландскі вулкан Бардарбунга пагражае новым авіякаласам

У бліжэйшы час у Еўропе могуць узнікнуць праблемы з авіязносінамі — і гэта ніяк не звязана з пагрозамі Масквы перакрыць авіякампаніяма магчымасць пралёту над РФ. Каласпс можа узнікнуць з-за вулкана ў Ісландыі.

З 3-й гадзіны раніцы суботы, 16 жніўня, ісландская метэаралагічная служба зафіксавала каля 2800 землятрусав у раёне вулкана Бардарбунга, размешчанага на поўдні краіны. 950 з іх прыйшліся на панядзелак, 18 жніўня, пачынаючы з апоўначы па мясцовым часе. Навукоўцы паднялі ўзровень небяспекі вываржэння па перадапоўненню, «аранжавыя». Улады перакрылі некалькі аўтадарог у раёне вулкана і разаслалі папярэджанні аб магчымым вываржэнні ў мясцовыя авіякампаніі. Наймацнейшы штуршок быў зафіксаваны 18 жніўня: аналіз паказаў, што яго магнітуда склала 4,5 бала.

Нагадаем, у 2010 годзе вываржэнне вулкана пад ісландскім ледніком Эф'ядлаб'юкюд на шмат дзён паралізавала авіяносіны ў небе над большай часткай Еўропы і прынесла каласальныя страты для авіякампаній.

КОРАТКА

У Зэльве (Гродзенская вобласць) 22–23 жніўня пройдзе традыцыйны «Ганненскі кірмаш». Традыцыйна арганізатары стараюцца надаць кірмашу гістарычны каларыт гандлёва-забаўляльнага мерапрыемства XVIII стагоддзя.

Малакаперапрацоўчыя арганізацыі Магілёўскай вобласці ў межах эксперыменту да канца 2014 года змогуць рэалізоўваць атрыманні імі малака і малочную прадукцыю на тэрыторыі Беларусі па свабодных адпускных цэнах.

У Беларусі адмяняецца абмежаванне продажу паліва для грузавікоў на прыгранічных прапуках.

Тарыфы на перасылку простага паштовага карткі, пісьма і бандэролі вагой да 20 г для фізічных і юрыдычных асоб у Беларусі вырастуць на 14,3 процэнта.

Кірмашы «Шчодрая вясень» пачнуць праходзіць у сталіцы з 20 верасня. Сельгаспрадукцыю будучы прадаваць па цэнах вытворцаў.

■ Зямля

МІНСКУ — ХОПЦЬ...

Налета забаронаць стварэнне новых садаводчых таварыстваў і дачных кааператываў у прыгараднай зоне сталіцы

Аб гэтым, у прыватнасці, гаворыцца ва ўказе кіраўніка дзяржавы № 387, дзе ўдасканалена парадок прадастаўлення зямельных участкаў. Як патлумачылі рэдакцыі ў прэс-службе Дзяржаўнага камітэта па маёмасці, цяпер прадастаўленне зямельных участкаў для будаўніцтва аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу ў прыгарадных зонах абласных цэнтраў і Мінска будзе ажыццяўляцца толькі па выніках аўкцыёнаў.

Больш за тое, прыняты дакумент выключае магчымасць прадастаўлення без правядзення аўкцыёнаў зямельных участкаў інвестарам для будаўніцтва аўтазаправаччых станцый. Без правядзення аўкцыёнаў зямельныя ўчасткі для будаўніцтва аўтазаправаччых станцый будучы прадастаўляцца толькі юрыдычным асобам сістэмы нафтапрадуктазабеспячэння нашай краіны.

СТАР 2

20 жніўня 2014 г.

■ Ва ўрадзе

САМЫЯ ВАЖНЫЯ ПАСЛУГІ

УРАД ВЫРАШЫЎ, ШТО ПРАЕКТ УКАЗА «АБ ЗАХАДАХ ПА ЎДАСКАНАЛЕННІ РАБОТЫ ЖЫЛЛЁВА-КАМУНАЛЬНАЙ ГАСПАДАРКІ» ТРЭБА ДАПРАЦАВАЦЬ

На чарговым пасяджэнні Савета Міністраў разглядалася пытанне па ўдасканаленні работы ЖКГ. У прыватнасці — праект адпаведнага Указа Прэзідэнта, які распрацаваны ўдзельнікамі рабочай групы па праблемных пытаннях у гэтай сферы. Паміж вышэйшымі службовымі асобамі краіны разгарнулася дыскусія, у выніку якой было прынята рашэнне на працягу двух тыдняў дапрацаваць дакумент і толькі потым аддаць на разгляд кіраўніка дзяржавы.

Праект дакумента прадставіў міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэй ШОРАЦ. Ён адзначыў, што асноўныя кірункі, якія змешчаны ў праекце ўказа, тычацца аптымізацыі дзяржкіравання і ўдасканалення кантролю ў ЖКГ, паліпшэння фінансавага стану арганізацый, у тым ліку зніжэння затрат па аказаваных паслугах, павышэння ўзроўню фінансавай плацежнай дысцыпліны, удасканалення парадку фарміравання цен і тарифаў на жыллёва-камунальныя паслугі і ўстанавлення дадатковай адказнасці за парушэнні ў гэтай сферы. «Гэты дакумент даць магчымасць не толькі дасягнуць асноўных мэт у сферы ЖКГ па павышэнні эфектыўнасці і надзейнасці работы галіны, паліпшэнні якасці паслуг, якія прадастаўляюцца, на аснове выканання сацыяльных стандартаў пры абавязковым зніжэнні затрат на іх аказанне, але і паспрыяе забеспячэнню празрыстасці налічэнняў плацяжоў, а таксама павышэнню адказнасці мясцовых органаў улады і работнікаў, занятых у сферы ЖКГ, за рашэнні, якія імі прымаюцца», — паведаміў міністр.

Прэм’ер-міністр Міхаіл МЯСНІКОВІЧ перад разглядам дакумента адзначыў, чаму гэтае пытанне вынеслі на пасяджэнне Саўміна: «Мэта — разгледзець тыя праблемы, якія вырацавала рабочая група на чале з Аляксандрам Якабсонам. Усе мы ведаем, што матэрыялы былі неаднаразова прадметам разваг у абласцях, з міністэрствамі. Але, разам з тым, важнасць гэтых пытанняў вельмі вялікая. Таму трэба, каб усё разглядалася вышэйшымі службовымі асобамі. Гэта пытанні не толькі эканамічнаы, але і сацыяльна-палітычныя. Бо службы ЖКГ без пасярэдвання працуюць з насельніцтвам. І паслугі ЖКГ — жыццёвая неабходнасць, тое, што нельга адкласці на потым».

Між іншым, дзяржава выдзяляе з бюджэту дастаткова вялікія сумы на падтрымку жыллёва-камунальнай гаспадаркі, бо насельніцтва ў поўным аб’ёме не аплачвае яе паслугі. «Па 2014 годзе — 16 трлн рублёў, з якіх 9 трлн — прамыя субсідыі, а 2 трлн — капітальны рамонт. Увогуле — 8% кансалідаванага бюджэту краіны. Плюс перакрываванае субсідзіраванне — яшчэ каля 1 млрд долараў. Ці заўсёды гэтыя сродкі выкарыстоўваюцца эфектыўна? І ці насамерэч столькі каштуе паслуга? Ці аптымальная структура жыллёва-камунальнай гаспадаркі? — спытаў прэм’ер-міністр. — Хача ўсе гэтыя пытанні былі прадметна разгледжаны ў камісіі, даваеце яшчэ раз абмяркуем усё. Магчыма, недзе пасумняваемся. Для таго, каб кіраўніку дзяржавы пастулілі на разгляд усёбакова вывераны дакумент. Гэта ж пытанні не толькі ЖКГ альбо спецыялізаваных органаў кіравання. Гэта будзе тычыцца і энергетыкі, і сацыяльнай сферы (паколькі будзе пераглядацца тарифная палітыка). Як будучь разглядацца ў судах магчымыя спрэчкі? Як галіна будзе прадстаўлена ў сельскай мясцовасці? Як будзе выглядаць рэальны сектар эканомікі пасля змен?»

Падчас абмеркавання праекта дакумента высветлілася, што не ўсе зацікаўленыя бакі згодны з прапанаванымі зменамі і новаўвядзеннямі. У выніку праект ўказа вырашана адправіць на дапрацоўку. Такім чынам, ведамствы і органы дзяржкіравання змогуць унесці свае прапановы. Прэм’ер-міністр даручыў на працягу двух тыдняў паўторна разгледзець ва ўрадзе дапрацаваны праект указу і рэкамендаваць для разгляду кіраўніку дзяржавы.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

■ Парламенцкі дзённік

НОВЫ ЎЗРОВЕНЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА

МАЛАЙЗІЯ МОЖА СТАЦЬ ПЕРСПЕКТЫЎНЫМ ПАРТНЁРАМ ДЛЯ НАШАЙ КРАІНЫ

З візітам у нашай краіне знаходзіцца дэпутацка дэлегацыя Малайзіі на чале з намеснікам спікера Палаты прадстаўнікоў парламента гэтай краіны Рональдам КІЯНДЗІ. Гэта першы візіт на такім узроўні ў Беларусь з Малайзіі. Яго мэта — стаць падмуркам для пабудовы двухбаковых стасункаў у розных галінах — ад гандлю, працы над стварэннем дагаворна-прававой базы да супрацоўніцтва ў сферы адукацыі, прамысловасці. Учора з дэлегатамі сустрэўся Віктар ГУМІНСКІ, намеснік старшынні ніжняй палаты беларускага парламента. Ён падкрэсліў, што наша дзяржава праводзіць шматвектарную палітыку і вельмі зацікаўлена ў трывалых стасунках з краінамі Азіяцка-Ціхаакіянскага рэгіёна, у тым ліку з Малайзіяй.

— Наша дэлегацыя невялікая — усяго толькі 5 чалавек, — заўважыў, адказваючы на пытанні журналістаў, Рональд Кіяндзі. — Мы прыехалі, каб паглядзець, што сабой уяўляе Беларусь. На жаль, у нас дагтуль не было візітаў на высокім узроўні. Таму я лічу, што гэты візіт істотна паліўляе на двухбаковыя стасункі паміж нашымі дзяржавамі. Няма сумненняў, што яго вынікамі стане паліпшэнне ўзаемадззеяння Малайзіі і Беларусі ў цэлым і супрацоўніцтва паміж парламентамі краін у прыватнасці.

МІНСКУ — ХОПІЦЬ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Каб зняць усё праблемныя пытанні ў садаводчых таварыствах і дачных кааператывах, з першых дзён наступнага года прынятым указам прадугледжваецца абмежаванне адчужэння ў прыградных зонах Мінска і абласных цэнтраў зямельных участкаў, якія прадастаўляюцца людзям для калектыўнага садаводства і дачнага будаўніцтва. У прыграднай зоне сталіцы свабоднай (незанятыя) зямельныя ўчасткі для калектыўнага садаводства і дачнага будаўніцтва цяпер прадастаўляюцца грамадзянам на тэрыторыі існуючых садаводчых таварыстваў і дачных кааператываў толькі па выніках спецыялізаваных аўкцыёнаў.

Асобна ў дакуменце дадзена даручэнне аблвыканкамам сёлета да 1 верасня з улікам інтэрсаў дзяржавы, мясцовых умоў і эканамічнай эфектыўнасці пашырыць пералік населеных пунктаў, у межах якіх зямельныя ўчасткі могуць прадастаўляцца толькі па выніках аўкцыёнаў.

Гэты пункт тычыцца зямельных участкаў, якія даюцца юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрымальнікам для вытворчасці тавараў (аказання паслуг), а таксама грамадзянам, якія не маюць патрэбу ў паліпшэнні жылльвых умоў, — для будаўніцтва і абслугоўвання аднакватэрных, блакіраваных жылых дамоў; для калектыўнага садаводства, дачнага будаўніцтва (за выключэннем прыграднай зоны Мінска).

Прыняты ўказ дае магчымасць прадастаўляць зямельныя ўчасткі без правадзеньня аўкцыёнаў арганізацыям, а таксама індывідуальным прадпрымальнікам, якія ажыццяўляюць збор, сартаванне (падзел па відах), падрыхтоўку да аб’ясшходжвання і (або) выкарыстання другасных матэрыяльных рэсурсаў, — для размяшчэння прыёмных пунктаў другойтай сыравіны, аб’ектаў сартавання, аб’ясшходжвання, перапрацоўкі камунальных адходаў і аб’ектаў пахавання цёрлых камунальных адходаў (гэтая норма ўступае ў сілу з 1 студзеня 2015 года).

Таксама з першых дзён наступнага года будзе ажыццяўляцца спананне платы за ўвесь тэрмін арэнды зямельнага ўчастка, які прадугледжаны дагаворам арэнды, у выпадку парушэння нарматыўных тэрмінаў будаўніцтва аб’ектаў, размешчаных на зямельных участках, калі плата за права заключэння дагавораў арэнды якіх не бралася.

Сяргей КУРКАЧ.

■ Наша пазіцыя

НЕ СТАЦЬ «ЖЫВЫМ ТАВАРАМ»

ДЭПУТАТЫ ПРАЦУЮЦЬ НАД РЭДАКЦЫЯЙ ПРАЕКТА ЗАКОНА, ПРЫСВЕЧАНАГА БАРАЦЬБЕ З ГАНДЛЕМ ЛЮДЗЬМІ

«Рабства не стала больш гуманным ні на ёту за апошнія некалькі тысяч гадоў». Гэты слоган сацыяльнай рэкламы знаёмы амаль усім. Раней на нашым тэлебачанні паказвалі іншыя ролікі, якія заклікалі людзей праверыць свайго замежнага прадаўцу… Такія рэклама — частка працы адпаведных спецслужбаў і арганізацый па барацьбе з гандлем людзьмі, якую можа бацьчы кожны, але, натуральна, гэта далёка не ўсё. Наша краіна першая на тэрыторыі постсваецкай прасторы разгарнула шырока маштабную кампанію па барацьбе з гэтым злом. Больш за тое, сёння процідзеянне гандлю людзьмі — адзін з прыярытэтных кірункаў дзейнасці нашай краіны на міжнароднай арэне.

30 ліпеня гэтага года ў свеце ўпершыню адзначалі Суветны дзень барацьбы з гандлем людзьмі. Дата была абвешчана Арганізацыяй Аб’яднаных Нацый, а ініцыятарам гэтага стала наша дзяржава. Менавіта 30 ліпеня 2010 года быў прыняты Глобальны план дзеянняў ААН па барацьбе з гандлем людзьмі, у вытокаў яюга стаяла Беларусь.

Зараз у Палаце прадстаўнікоў працуюць над праектам Закона «Аб унясенні змен і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб процідзеянні гандлю людзьмі»». **Депутат Васіль АЛЯКСЕЕНКА, член Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бяспецы**, расказаў «Звяздзе», чаму менавіта наша краіна стала адным з суветных лідараў у барацьбе з гандлем «жывым таварам» і што новага ўносіцца ў законнапраект.

— **Васіль Анатолевіч, як так атрымалася, што наша краіна стала адным з суветных лідараў у сферы барацьбы з гандлем людзьмі?**

— Ад нас зыходзіць шмат прапаюў па процідзеянні такім злачынствам. Беларусь знаходзіцца ў цэнтры Еўропы. Праз нашу тэрыторыю праходзяць нелегальныя шляхі перапраўкі жывога тавару з поўдня на захад і з усходу на захад. Мы абавязаны рабіць усё магчымае ў гэтым кірунку, каб не стаць краінай, праз якую могуць без перашкод перавозіць людзей для далейшай іх эксплуатацыі.

У нас ёсць шмат чаго, што могуць ацаніць і ўжо ацанілі партнёры, ка-

дзяржаўнымі органамі і грамадскімі і іншымі арганізацыямі з мэтай вызначэння факта здзяйснення гандлю людзьмі або звязанымі з гэтым злачынствамі. У праект закона ўводзіцца новы артыкул, дзе вызначаны дзяржаўныя органы, якія будучь займацца ідэнтыфікацыяй, а таксама адзначана, што можа здзяйсняць ідэнтыфікацыю ахвяр гандлю людзьмі. Акрамя таго, там жа вызначана, што можа ініцыяваць гэтую працэдуру. Яна праводзіцца на працягу 30 сутак, але можа быць спынена раней — калі дакладна выяўлена, з’яўляецца чалавек ахвярай гандлю людзьмі або не.

Лічу, што гэтыя змены ў праекце закона, які на восеньскай сесіі будзе прыняты ў другім чытанні, паспяхова інтэграўцца ў наша заканадаўства як

Прад паняццем «гандаль людзьмі» трэба разумець усё дзеянні, якія могуць прымяняцца ў дачыненні да чалавека з мэтай зрабіць яго аб’ектам гандлю. Таму ўцячы ад адказнасці, зайўляючы, што п’ўнага чалавека не прадавалі, ужо не атрымаецца.

дастаткова сучасныя і перспектыўныя. І тое, што задача процідзеяння гандлю людзьмі — першарадная ў дзяржаве, з’яўляецца прычынай лідарства Беларусі сярод іншых краін-барацьбітоў супраць гандлю людзьмі.

— **Існуе і такая з’ява, як гандаль людзьмі ўнутры нашай краіны…**

— Сапраўды, ахвярай гандлю людзьмі можна стаць і не пакідаючы межаў краіны. У законе прапісана панацье эксплуатацыі. Яна разумее пад сабой незаконнае прымушэнне чалавека да працы або аказання паслуг, у тым ліку сексуальнага характару, суратагнага мацярынства, забору ў чалавека органаў або тканак у выпадку, калі ён па прычынах што не залежыць ад яго, не можа адмовіцца ад выканання гэтых работ або аказання паслуг.

— **Але калі чалавек па нейкіх прычынах не можа адмовіцца ад аказання такіх паслуг, верагодна, што па гэтых жа прычынах ён не можа звярнуцца ў адпаведныя службы. Ці распрацаваны комплекс мерпрыэмстваў, накіраваных на выяўленне такіх выпадкаў?**

— У нас усё пастаўлена на прафесійную аснову. Няма праблемы — куды і да каго звярнуцца. Нават калі чалавек

не можа прыйсці, патэлефанаваць самастойна, ён можа зрабіць гэта праз каго-небудзь. Таксама ў нас ёсць грамадскія арганізацыі, якія аказваюць кансультацыйную дапамогу, ананімныя «гарачыя лініі», куды можна паведаміць пра акт эксплуатацыі, гандлю людзьмі.

— **Здараецца, беларусы з невялікіх гарадскіх цэнтраў або з вёсак едуць на заробкі ў Расію ці іншыя краіны. Вельмі часта яны працуюць там нелегальна і здараюцца сітуацыі, калі за работу ім не заплацілі. Бывае так, што няма нават грошай, каб вярнуцца дадому. Закон прадугледжвае дапамогу такім людзям?**

— **Натуральна, такім людзям з боку дзяржавы аказваецца дапамога, калі гэтая інфармацыя становіцца вядома адпаведным службам, пасольству Беларусі ў той краіне, дзе чалавек пацярпеў.** Па лініі дыпламатыі прымаюцца ўсе меры, каб чалавек мог вярнуцца на радзіму: дапамагаюць з дакументамі і грашыма, могуць нават і да граніцы падвезці і дапамагчы перайсці яе.

— **У мінулым месяцы была на слыху гісторыя беларускі, якая ў двухгадовым узросце трапіла да цыган. А якія нормы ў законапраекце ахоўваюць дзяцей ад пагрозы стаць ахвярай гандлю людзьмі?**

— **Вярбоўка, перавозка, перадача, укравальніцтва непўналетніх з мэтай эксплуатацыі лічыцца гандлем людзьмі. Калі дарослы на працягу 30 дзён яшчэ можа сказаць, што ён не з’яўляецца ахвярай гандлю людзьмі, то дзіця будзе лічыцца ахвярай у любым выпадку.**

Надзея ЮШКЕВІЧ

20 жніўня 2014 г.

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

20 жніўня
2014 г.
№ 13 (334)

АКЦЭНТЫ

3 ВЫЕЗДАМ НА МЕСЦА

Знесці дом — гэта толькі палова справы... А што далей?

Чарговае пасяджэнне прэзідыума Магілёўскага аблсавета, у якім прыняў удзел памочнік Прэзідэнта — галоўны інспектар па Магілёўскай вобласці Генадзь Лаўранкоў, адбылося ў гарадскім пасёлку Круглае. На прыкладзе Круглянскага і Бялыніцкага раёнаў дэпутаты змаглі пераканацца ў тым, як выконваюцца патрабаванні Указа Прэзідэнта РБ №100 аб зносе састарэлага жылля і Пастаўлення Саўміна №1087 аб добраўпарадкаванні населеных пунктаў.

У круглянскай вёсцы Тубышкі ўдзельнікі пасяджэння нават змаглі паназіраваць, як на справе вырашаюцца гэтыя пытанні. На адной пляцоўцы работнікі жылкамгаса разбіралі пабудову. Побач праводзілася рэкультывацыя двара з дапамогай тэхнікі райаграпрамтэхзабеспячэння, а на суседнім участку работнікі СВК «Іскра» ўжо займаліся ўзроўненнем перададзенай гаспадарцы тэрыторыі. Па словах старшыні Круглянскага раёнага Савета дэпутатаў Валерыя Яркоўскага, з моманту дзеяння Указа №100 у суд былі накіраваны 624 ісквыя заявы, а 462 дамы прызнаны безгаспадарчымі. У раёне знесена 257 састарэлых і 310 пустуючых дамоў, больш за 2 тысячы гектараў зямлі ўведзена ў севазварот. Своечасова выяўляць гэтыя аб'екты дапамагаюць сельскія Саветы і старасты, якія дакладна ведаюць, колькі такіх у населеным пункце. Раённая камісія вызначае ступень зносу будынкаў і магчымыя ўнясення іх у рээрт пустуючых дамоў. Калі нашчадкі нічога не маюць супраць зносу пабудовы, пытанне вырашаецца наогул без суда. Драўніна і нават хмызняк — усё ідзе ў справу. Жылкамгас выкарыстоўвае гэты матэрыял для сваіх патрэб. Галоўны прычып, якім кіруюцца раённыя ўлады пры зносе чарговага дома, — давесці справу да канца. Каб у наступным годзе на гэтым месцы ўжо раслі сельгаскультуры.

Фота Антона ПІЦЬКА

СВАЯ СПРАВА

МАЙСТАР-КЛАС АД НІКАНАВАЙ

Карэспандэнт «МС» зазірнуў за агароджу аграсядзібы, што ў Лёзненскім раёне

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Аграсядзібу «У Нінэль» ведаюць далёка за межамі Лёзненскага раёна. Нават з-за акіяна прыязджаюць у аграгарадок Пушкі, да гасціннай гаспадыні сядзібы Ніны Ніканавай. Вясковым турыстычным бізнесам яна займаецца, пачынаючы з 2008 года. Ва ўсім раёне сёння працуе каля дваццаці сядзіб, але ж менавіта «У Нінэль» была самай першай і цяпер застаецца самай актыўнай у справе аказання паслуг гасцям.

Сядзіба незвычайная яшчэ і тым, што Ніна Ніканава арганізавала каля яе ўнікальную экалагічную сцэжу працягласцю 1,5 кіламетра. Гідам падчас падарожжа па лесе становіцца яго гаспадар — лясавік...

Ці лёгкі хлеб уладара сядзібы, ці прыбытковая гэта справа? Ці выгадна мясцовым уладам і насельніцтву, каб прыватных турыстычных сядзіб становілася больш? На гэтыя і іншыя пытанні паспрабаваў знайсці адказы наш карэспандэнт.

«Сарафаннае радыё» — лепшая рэклама

У гасці да Ніны Ніканавай мы прыехалі разам са Святанай ПУКАВАЙ, старшынёй Лёзненскага сельскага Савета. Па дарозе яна раскажала, што хацела б, каб такіх ініцыятыўных людзей, якія уладальніца сядзібы «У Нінэль», было больш.

— Падатак для тых, хто прымае турыстаў, фіксаваны — усяго базавая велічыня ў год. Але не магу сказаць, што, напрыклад, нашаму сельсавету ці раёну няма вялікай карысці ад высокага турызму. Напрыклад, гасці купляюць нешта ў крамах —

павялічваецца таваразварот. Гаспадары сядзіб падамогу звартаюцца да мясцовых — у людзей дадатковы заробак. А калі ўжо казаць пра «вялікія дывідэнды», дык некаторыя з тых, хто адпачывае «У Нінэль», потым купілі тут дамы. Гэта ж якая рэклама раёну! Нават з далёкага замежжа прыязджаюць да Ніны! — раскажае Святанна Лукава. Пасля знаёмства з Нінай Ніканавай узнікла ўражанне, што ведаеш яе даўно. Не здарма большасць з турыстаў прыязджае потым яшчэ і яшчэ, раіць адпачыць у Пушкі са сваім сваякам, знаёмым. — Самая лепшая рэклама — «сарафаннае радыё». А ведаецца, як прыемна, калі

да мяне прыязджаюць дзеці і ўнукі колішніх гасцей! Безумоўна, сярод турыстаў розныя людзі бываюць. Некаторым адмаўляю яшчэ падчас тэлефанавання. Па голасе і па адказах на мае пытанні адчуваю, што людзі не адпачыць хочучы, а наадварот: вельмі шумна час правесці. Не, я не адмаўляю кампаніяў — яны ж розныя бываюць. Напрыклад, ужо не першы год да мяне прыязджаюць гасці з Тулы, вельмі паважаюць людзі. Днём яны гуляюць па Віцебску, ходзяць на канцэрты, а ўвечары — да мяне, — раскажае Ніна Ніканава.

Па адукацыі яна — настаўнік біялогіі. Цяпер у школе, будынак якой відаць з яе дома, працуе кіраўніком гуртка юных біёлагаў. Падчас нашай размовы раскажала, што турыстычны бізнес арганізавала разам з былым мужам Аляксандрам (з ім у Ніны захаваўся сяброўскія стасункі).

— Мы ж сустракаліся з васьмага класа... Калі Саша пайшоў у армію, нарадзілася наша старэйшая дачка Святанна. Прадпрымальніцкую дзейнасць пачыналі ў 1990-я: на матацыкле «Ява» ездзілі па вёсках і гандлявалі рознымі канцелярыямі дробязямі. Вы ж, напэўна, памятаеце той час павальнага дэфіцыту. Потым прадавалі людзям кам-

Ніна НІКАНАВА і яе дачкі.

КАЛІ ЗАХОЧАМ — МОЖАМ

Валанцёры праекта.

Як на тэрыторыі Кальчунскага сельсавета робяць добрыя справы

Даволі тыповая сітуацыя. У населеным пункце ёсць нейкая праблема, а паралельна прапанова, як яе вырашыць, зрабіць нешта карыснае для мясцовых жыхароў. Аднак усё абмяжоўваецца хіба што пажаданнямі і спадзяваннямі на ўлады. Маўляў, няхай выдзеліць грошы і зробіць.

якіх, зазначае Алена Шкелда, становіцца ўсё больш.

Дарэчы, ужо даўно па яе ініцыятыве ў Кальчунах створаны клуб «Міласэрнасць», дзе валанцёры — вучні старэйшых класаў мясцовай школы. Яны дапамагаюць па гаспадарцы пажылым і адзіночкім людзям з аддаленых вёсак, па іх заяўцы дастаўляюць кнігі, лекі. Бяруць з сабой і танометр, каб памераць людзям ціск. Нядаўна за сродкі праекта для валанцёраў набылі тры веласіпеды.

Асабісты прыклад ужо даўно паказвае ініцыятар ідзі. Прычым многае зроблена без дзяржаўных датацый.

Алена Адольфаўна прыгадвае сваю першую грамадскую справу, які толькі яе выбралі ў сельскі Савет.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Аднаўленне моста.

«Іду і плачу... ад поспеху»

Бібліятэчнай справай Алена Шкелда марыла займацца з дзяцінства. Прыгадвае, што садзіла сваіх лялек на канату і выдавала ім кніжачкі. А вось калі з'явілася цяга да грамадска карыснай дзейнасці? — Мне падабаецца працаваць з людзьмі, нечым ім дапамагчы. Бачыш нейкія хібы і думаеш, якія меры прыняць. І гэта — бескарысліва, проста каб убачыць удзячнасць у вачах, — кажа Алена Адольфаўна, з якой мы гутарым у бібліятэцы каля незвычайнага «дэрава добрых і якасных спраў».

Акрамя зялёных лісточкаў, там паступова «распускоўваюцца» аранжавыя і белыя бутончкі. Аранжавыя сімвалізуюць усход сонца, якое свеціць тым, хто робіць дабро. Белыя — светлыя думкі і карысныя ўчынкi. Добрыя справы мясцовых школьнікаў пазначаны на гэтым дрэве ў выглядзе папярковых сонейкаў,

ПРЫВАТНЫ СЕКТАР

МАЛОЧНЫЯ РЭКІ СТАРАВОЛІ

Аб некаторых асаблівасцях збору малака ад насельніцтва ў сёлетні сезон

Калі ў іншых населеных пунктах і сельсаветах пагалоўе кароў у прыватным сектары няспына скарачаецца, то ў Вялікім Сяле і Стараволі кароў трымаюць амаль усе жыхары. «Так склалася гістарычна, — разважае старшыня Вялікасельскага сельскага Савета Таццяна НАВІЦКАЯ. — Тут заўсёды трымалі кароў і мелі з гэтага прыбытак. Яшчэ людзі ў нас працалюбівыя, гаспадарка мясцовая дапамагае індывідуальнаму сектару. Чаму ж не трымаць?»

Адным словам, з усіх дванаццаці сельсаветаў Пружанскага раёна гэты лідзіруе па колькасці кароў на падворках вясцоўцаў. Іх тут 200.

— Для нас зусім не дзіва, калі чалавек мае чатыры альбо пяць кароў, — раскажа Таццяна Мікалаеўна. — Адна пенсіянерка з маленкай вёскі Перадзельск трымае ў гаспадарцы восем гадоў буйной рагатай жывёлы. Вядома, самай ёй з такім статкам не справіцца. Яна наймае аднавяскоўцаў у перыяд нарыхтоўкі кармоў ды і на іншыя работы, але зводзіць альбо істотна памяншаць сваю асабістую гаспадарку не збіраецца. Кароў у нас нярэдка трымаюць і спецыялісты альбо служачы мясцовых прадпрыемстваў. Напрыклад, сакратар дырэктара сельгаспрадпрыемства, якая трымае дзве каровы, прывыкла чакае паспяваць на рабоце і спраўляцца на ўласным падворку. Абсалютная большасць гаспадароў, якія маюць карову, здае малако, — адзначыла кіраўнік мясцовай ўлады.

Закуп малака ў насельніцтва цалкам арганізаваў Пружанскі малочны камбінат. Для гэтай справы прадпрыемства наймае малаказборшчыкаў. Іх на тэрыторыі сельсавета два. У Вялікім Сяле завод абсталяваў малаказборны пункт з халадзільнай устаноўкай.

І хоць сельсаветкая ўлада непасрэдна закупіла малака не займаецца, усе астатнія пытанні, звязаныя з утрыманнем прыватных кароў, у яе заўсёды на кантролі. Усе пашы для асабістага статка своечасова падсяваюцца і падхоўваюцца. Нават вада да месца выпасу падвозіцца за кошт гаспадаркі. Кожны гаспадар мае магчымаць заключыць дагавор з сельгаспрадпрыемствам, паводле якога абавязуецца здаць маладзюну ў калгас, а ААТ «Вялікасельскае-АГРА» выдзяліць пэўную колькасць гатовых кармоў па льготнай цане. Калі ж каму корму трэба больш, то заўсёды можна выпісаць сена ці салому за асобную плату.

Найбольшыя рупліўцы ўласнай гаспадаркі і аматары буйной рагатай жывёлы жывуць у Стараволі. У вёсцы аж два ўласныя статкі: у адным пасецца 70, у другім — 30 кароў.

Малаказборшчыкам у Стараволі працуе Галіна Дайнека. Яна ж яшчэ і руплівая гаспадыня, бо трымае на сваім падворку чатырох кароў.

— Зарплата ў мяне невялікая, — разважае Галіна Іваннаўна. — А дваіх дзяцей трэба карміць, вось зараз у школу збіраць. Ды і каб парадак у доме быў, грошай патрэбна ня мала. У сезон я здаю прыкладна дзве тоны малака ў месяц. Гэта значыць, зарабляю крыху больш за 7 мільёнаў рублёў. Дзе, скажыце, у вёсцы можна атрымаць такую зарплату? Хоць, работа каля чатырох кароў вельмі нялёгка, але яна таго вартая.

Пра асаблівасці збору гэтага сезона Галіна Дайнека сказала таксама: маўляў, былі праблемы. Шэсць разоў за лета малочны камбінат вяртаў малака па прычыне знаходжання ў ім антыбіётыкаў. Вядома, у спіску каровы становяцца яшчэ больш адчувальнымі да розных інфекцый. І варта толькі якой гаспадыні нават не ўкол зрабіць, а змазаць вымя маззю з адпаведнымі рэчывамі, лабаранты завода адразу зафіксуюць пэўную колькасць антыбіётыкаў. Пялячы сваю карову адзін несвядома гаспадар, а вяртаюць усю партыю малака.

Тыя маладзёныя вясцоўцаў, якія купляюць малако і малочныя прадукты ў краме, яна наогул не разумее. Лічыць, што цяпер існуюць усе ўмовы для ўтрымання каровы. Трэба толькі не ленавацца.

Святанна ЯСКЕВІЧ. Пружанскі раён. Фота аўтара.

Таццяна НАВІЦКАЯ, старшыня сельскага Савета.

Пра недапушчальнасць здачы малака пасля лячэння жывёліны заўсёды гаворыцца людзям на сходах. Гутаркі праводзіць і ветэрынар, і работнікі сельсавета. Але праходзіць час, і многія забываюць пра неабходнасць захавання тэхналагічнай дысцыпліны. Тады выдаткі нясуць усе.

— Шмат пытанняў бывае і па тлустасці малака. Калі трымаўся спіска, каровы прыста неадцядаў, бо па некалькі гадзін сталі калі вадаваць. Жывёла хавалася ў цянек ад сонца і надакучлівых насякомых. У такіх умовах падаюць не толькі надой, але і тлустасць малака. Гэта не раз даводзілася тлумачыць гаспадарам, якія выказвалі незадаволенасць паказчыкамі тлустасці, пра ступень іх уладасці. Але гэтыя пытанні вырашаюцца лячэньнем, бо раз у 10 дзён малако з кожнага падворка праходзіць аналіз па вызначэнні тлустасці, — працягвае Галіна.

У сезон я здаю прыкладна дзве тоны малака ў месяц. Гэта значыць, зарабляю крыху больш за 7 мільёнаў рублёў. Дзе, скажыце, у вёсцы можна атрымаць такую зарплату?

Быць дысцыплінаваным і добрасумленным здатчыкам выгадна. Для лепшых завод распрацаваў сістэму заахоўвання. Калі ты здаеш шмат малака і яго якасць ніколі не выклікала нараканняў, можаш атрымаць салідную прэмію ад заводу.

— Каб усё было такім здатчыкам, як Віна Фраловіч з нашай вёскі, мы заўсёды хадзілі б у лідарах, — гаворыць Галіна Дайнека.

Віна ФРАЛОВІЧ.

бікорь, парасят. Было, што і па пяцьдзесят іх у нас у хляве адрэзаны жылі, — успамінае жанчына.

У яе тры дачкі. Сярэдняя — Алена, малодшая — Аня, прыёмная, жыве ў Італіі. Бацька Ніны быў з «залатымі рукамі». Многія, калі яе сустракаюць, дзякуюць ёй за тое, што бацька ў свой час дом паставіў або гаспадарчую забудову.

Гэта трэба любіць

Ніна Ніканава падкрэслівае, што «азалаціцца» на аказанні турыстычных паслуг (як некаторыя думаюць) не атрымаецца. Многія пачынаюць, а потым кідаюць гэтую толькі на

першы погляд вельмі прыбытковую справу.

— Сёлета прыняла чалавек пяцьдзесят. Прыкладна 22 мільёны рублёў зарабіла. Гэта хіба шмат, калі па месцах раскінуць. Наконт аплаты — у мяне ёсць прапановы і для тых, у каго вельмі сціплы заробак. Напрыклад, калі вы хочаце проста пераначаваць і самі будзеце кухарыць, трэба будзе заплаціць 140 тысяч рублёў за начлег. За гадзіну ў лані — 200-250 тысяч рублёў. Калі хочаце суткі правесці ў сядзібе, ды каб з трохразовым харчаваннем — 25 умоўных адзінак папрашу (з расіяна ж беру 40 долараў у эквіваленце).

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

КАЛІ ЗАХОЧАМ — МОЖАМ

Праект «Стварэнне і дзейнасць клуба стараэтаў вёсак «КУТ» рэалізуюцца дзякуючы перамозе ў конкурсе міні-праектаў ТАНДЭМ-II (фінансуюцца асветніцкім грамадскім аб'яднаннем «Фонд імя Льва Сапегі»). Ён быў адобраны Еўракамсісіяй у намінацыі «Партнёрства паміж мясцовымі ініцыятывамі і ўладай». Праект ажыццяўляецца на базе Кальчунскай бібліятэкі ў партнёрстве з сельвыканкамам, раённай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмай і аддзелам ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Ашмянскага райвыканкама.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
— На той час мне было гадоў 25. Паглядзе-ла, што могілкі не агароджаны, і вырашыла зрабіць гэта. Пажылыя людзі кажуць: «Дзетка, а хто ж будзе гарадзіць?» Не гаворачы нікому, звярнулася на пілараму, аб усім дамовілася. Муж на матацыкле з прычэпам завёз матэрыял на могілкі, закупаў за свае грошы фарбу (потым людзі сабралі грошы на гэтыя расходы) і аб'явіла суботнік. Уся вёска выйшла — і ўсё зрабілі: агарадзілі, пафарбавалі. Памятаю, іду і плачу ад такога поспеху... Прайшоў час, зноў трэба добраўпарадкаваць могілкі — таксама талайкі баромся.

Удзельнікі праекта Алена ШКЕЛДА і дырэктар Кальчунскага Дома культуры Сняжана КАГАДОУСКАЯ каля «дэрга добрых спраў».

У цэнтры Кальчуной ёсць стары калодзеж, які, калі правялі водаправод, аказаўся знябытым. Больш за 30 гадоў быў ён непатрэбным. Але цяпер гэты «Аленін калодзеж», як нехта пазначыў фарбай у гонар Алены Шкелда, зноў дзейны.

— Вядома ж, гэта не мой калодзеж — грамадскі. І не я адна клапацілася пра яго аднаўленне. Прыцягнула мясцовых хлопцаў. Яны два тыдні займаліся калодзежам, чысцілі. Потым за сабраныя людзьмі грошы я купіла ўсім траім у Ашмянах боты — гумовыя з уцяпляльнікам. А мне як прыемна, што добрую справу зрабілі! Чую ранечка — скрып-скрып — людзі ўжо бяруць ваду: хто на прыгатаванне ежы, хто на агарод...

Ёсць ідэя? За працу!

Клуб стараэтаў вёсак Кальчунскага сельсавета аб'явіў тры конкурсы. Першы — конкурс дзіцячай творчасці «Мой родны кут»: якой бачыцца тутэйшым школьнікам іх малая радзіма? Другі — «Лепшы гаспадар-2014»: было прадстаўлена 16 сядзіб і ўжо вызначаны пераможцы: першае месца, два другія і два трэція.

А самым складаным быў трэці конкурс — «Добрая справа». Разам са старшынёй Кальчунскага сельсавета Сяветы Ліліяй ЯНУШКЕВІЧ старасты ездзілі па ўсіх вёсках, дзе на сходах цікавіліся ў мясцовых жыхароў: што важнае варта зрабіць пры фінансавай падтрымцы праекта? Заяўкі былі розныя: і ваду

Каментарый у тэму

Старшыня Ашмянскага раённага Савета дэпутатаў Мікалай КВЯТКЕВІЧ:
— Сёсімі сельскіх Саветаў дэпутатаў прапанаваны пункт нахонт захавання стараэтаў па выніках іх работы за квартал згодна з колькасцю двароў у населеных пунктах. Да 10 двароў — 1,5 базавай велічыні, да 20 двароў — 2, да 40 двароў — 3, больш за 40 двароў — 3,5 базавай велічыні. Гэтыя грошы плануецца ў бюджэце сельскіх Саветаў. Ёсць яшчэ і такая сістэма стымулявання работы стараэтаў, як граматы райвыканкама і раённага Савета дэпутатаў з прэміяй у памеры 10 базавых велічынь. Пры гэтым, зразумела, важны не толькі памер узнагароджання, але і сам факт таго, што грамадская дзейнасць чалавека не засталася незаўважанай органамі мясцовай улады.

МАЙСТАР-КЛАС АД НІКАНАВАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
Адначасова магу прыняць каля дваццаці чалавек. Да паслуг кліентаў: бильярд, лазня, тэніс, бадмінтон, стрэльба з пнеўматычнай вінтовай. Зімой — на лыжах, каньках, снегаходзе пакатацца можна. А самае галоўнае, на мой погляд, — ёсць магчымасць адпачыць ад цывілізацыі, шуму гарадскога. У мяне турысты самі дровы сякуць, посуд мыюць, грыбы збіраюць... Спачатку некаторыя, бывае, выказваюць словы незадаволенасці, але хутка разумеюць, што гэта для іх жа карысці.

«У мяне турысты самі дровы сякуць, посуд мыюць, грыбы збіраюць... Спачатку некаторыя, бывае, выказваюць словы незадаволенасці, але хутка разумеюць, што гэта для іх жа карысці.»

А чаму вы здзіўляецеся? Зімой людзі хочуч пагрэцца ў лазні, пасядзець за сталом ва ўтульнай атмасферы, набрацца энергіі. Другі дзень вяселля ў мяне спраўляюць практычна круглы год! — расказвае Ніна.
— А чаму вы здзіўляецеся? Зімой людзі хочуч пагрэцца ў лазні, пасядзець за сталом ва ўтульнай атмасферы, набрацца энергіі. Другі дзень вяселля ў мяне спраўляюць практычна круглы год! — расказвае Ніна.
— А чаму вы здзіўляецеся? Зімой людзі хочуч пагрэцца ў лазні, пасядзець за сталом ва ўтульнай атмасферы, набрацца энергіі. Другі дзень вяселля ў мяне спраўляюць практычна круглы год! — расказвае Ніна.

Госці былі ў захапленні

Пра сваіх гасцей спадарыня Ніна можа расказаць гадзінамі. Памятае кожнага, але ж асабліва — гасцей з Канады.
— Гэта нашы былыя суграмадзяне. Наташа і Дзіма — ураны, працуюць у Канадзе. Прыехалі да мяне з 13-гадоваым сынам і 10-гадовай дачкой, а таксама з сястрой Наталлі і яе дзіцем і маймай. Я спецыяльна ў райцэнтр паехаўла па прадукты, каб кашу на вогнішчы зварыць. Тая ж юная канадка ніколі не

бачыла вогнішчы і наўрад ці спрабава-ла тую ж «лясную кашу»... Як да сваіх аднеслася, бо вельмі хачела, каб тыя канадцы былі задаволенымі. У выніку ім так спадабалася ў мяне, што не хачелі ад'язджаць. А яшчэ былі ў захапленні кітайцы і туркмены, якія вучацца ў Віцебску. Іншаземцам падабаюцца мае «майстар-класы» — калі вучу іх рабіць драпікі і іншыя традыцыйныя беларускія стравы. Я ж на першай адукацыі кухар! — прыцягвае Ніна.
Аказваецца, чэрвень для аграсадзі-бы — месяц зацішша. А зімой, што цікава, народу натоўп.
— А чаму вы здзіўляецеся? Зімой людзі хочуч пагрэцца ў лазні, пасядзець за сталом ва ўтульнай атмасферы, набрацца энергіі. Другі дзень вяселля ў мяне спраўляюць практычна круглы год! — расказвае Ніна.
Канкурэнцыі яна не баіцца, шчыра прызналася Ніна — будзе толькі рада, калі побач з'явіцца аграсадзібы. У іншых раёнах так званыя турыстычныя кластары вельмі прыцягваюць гасцей. У адной сядзібе арганізуюць майстар-класы, напрыклад, ад рамеснікаў, у іншай — стайка робіцца на паказ абрадаў. І гаспадарам добра, і гасцям цікава.
— Вось наш аграпрадукт можна «раскруціць» з пункту гледжання краязнаўчага кірунку. Старажылы расказ-

ваюць, што ў Пушках жыў пан Васіль. На панскіх землях быў заўсёды багаты ўраджай і кветак было мноства. Дык можна ж нешта прадумаць, каб заціка-віць прыезджых. Ідэй у мяне шмат.

Тамара ДРЫЛЁНАК, старшыня Лёзненскага раённага Савета дэпутатаў:

— У пазамінулым годзе ў конкурсе «Лепшая аграсадзіба Віцебскай вобласці» ў намінацыі «Экасадыя года» перамагла «У Ніноль». Летас гаспадыня стала пераможцай у аналагічнай намінацыі — ужо ў рэспубліканскім конкурсе. Тады ж на базе сядзібы «У Ніноль» адбыўся злёт гаспадароў аграсадзібы Віцебшчыны з удзелам дэлегацыі са Смаленскай вобласці. Усе ацанілі высокі ўзровень і былі прыемна здзіўлены убачаным. А экалагічная сцэнка стала адным з турыстычных брэндаў раёна. Выканаўца і прадстаўніца ўлады і адалей будучы аказвае дапамогу тым, хто хоча заняцца прыватнай справай. Нагадаю, што развіццё аграрнага турызму паспрыў Указ кіраўніка дзяржавы «Аб мерах па развіцці аграэкатурызму ў Рэспубліцы Беларусь».

Ёсць пытанне

НЕ ДАЦЬ СКАЦЦА ПА НАХІЛЕ

Патэнцыяльна небяспечныя сем'і на Магілёўшчыне выяўляюць нават з дапамогай... суседзяў

У Бабруйскім раёне прафілактыкай узнікнення сацыяльна-небяспечных сітуацый займаюцца адначасова амаль усе прадстаўнікі мясцовай улады.

— Нядбайных жыхароў адразу ж паярэджаем, а калі яны не разумеюць па-добраму, прымаем меры. Вельмі шмат карыснай інфармацыі паведамляюць нашы старасты. Яны ж кожнага жыхара сваёй вёска ведаюць, як самога сябе. Працуем у складзе грамадскіх пунктаў аховы парадку, праводзім вязняны пасяджэнні, сумесна з супрацоўнікамі МНС тлумачым, якія могуць быць наступствы парушэння законаў, — расказвае старшыня Бабруйскага раённага Савета дэпутатаў Аляксандр ЕМІЛЬЯНУ.
На тэрыторыі, якую кuryруе цэнтр сацыяльнага абслугоўвання Бабруйскага раёна, 11 сельсаветаў. Людзі розныя. Хапае і тых, хто п'е, не разлучы, крыйдзіць блізкіх. Асабліва ўвага надаецца сем'ям, дзе выхоўваюцца непяўналетнія дзеці. І такіх, якія выклікаюць заклапочанасць, больш за 80.

Фота Аляксандра КІШЭВІЧА

— Новыя сацыяльна небяспечныя сем'і звычайна выяўляюцца падчас правядзення нашых сумесных з іншымі зацікаўленымі службамі рэйдаў і акцый нахштат «Сям'я без гвалту», «Бяспечнае суседства», — распавядае дырэктар цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Бабруйскага раёна Таццяна ТАРАСЕВІЧ. — Калі праводзім планавыя абследаванні ўмоў пражывання грамадзян, усім без выключэння раздаём бук-

леты па прафілактыцы дамашняга гвалту, з інфармацыяй аб адказнасці бацькоў за непяўналетніх дзяцей, з карыснымі парадамі аб мірным вырашэнні канфліктаў і іншых спрэчных сітуацый. Тлумачым людзям, як атрымаць тую ж адрасную дапамогу, кuryрдычную кансультацыю. Імкнемся дастукацца да тых, хто злоўжывае кuryрвам, гарэлкай. Расказваем, што адбываецца з чалавекам падчас ужывання наркотыкаў і спайсу. І нават калі толькі адзін ці два чалавекі пачуюць нас, пён ад такой прафілактыкі ёсць.

А днабайных суседзяў можна чакаць чаго заўгодна. Менавіта ў іх дама хачець за ўсё адбываюцца пажары і гінюць людзі. Рызыкуюць і тыя, хто жыць побач. Каб папярэдзіць наступствы патэнцыйнай небяспечнасці, у такіх дамах за дзяржаўны кошт устанавіваюцца аўтаномныя апавяшчальнікі, прыводзяцца ў адпаведнасць з патрабаваннямі праводка і печкі.

— Сёлета больш за 44 мільёны рублёў пайшло на рамонт п'янога абсталявання для 7 шматдзетных сем'яў, —

падводзіць вынікі загадчыца аддзялення цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Людміла ЛАПЦІКАЯ. — Яшчэ двум аднавілі электраправодку на 14 мільёнаў. Звыш 2 мільёнаў рублёў выдаткавана на ўсталяванне аўтаномных апавяшчальнікаў — таксама для 17 шматдзетных сем'яў. Можна і далей пералічваць, але сэнс у тым, што робіцца ўсё для таго, каб у першую чаргу засцерагчы гэтых людзей.

Сем'ям, якія падпадаюць пад дзеянне Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі, дапамагаюць з набывцём прадуктаў і іншых рэчэй. Малазабяспечаным прадстаўляюцца магчымасць атрымаць адрасную дапамогу. На яе могуць прэтэндаваць тыя, у каго сярэднегадавы даход на аднаго члена сям'і складае менш за 1 343 420 рублёў (БПМ на 1 жніўня). Але калі, напрыклад, адзін з бацькоў не працуе, аб гэтай дапамозе можна толькі марыць. Нават калі яна патрэбна ў паветра. Разавую дапамогу можна атрымаць па лініі МНС — каб ліквідаваць пажар-

ранябеспечную сітуацыю. Але даюць яе не лайдакам, а тым, хто іншай магчымасці знайсці грошы на гэтыя мэты не мае.

— У саветкія гады была адказнасць за дармадства, а зараз гэтага вельмі не хапае, — лічыць старшыня райсавета Аляксандр Емільянаў. — Калі чалавек будзе чымсьці заняты, у яго не застаецца часу на розныя глупствы.

Але калі ў горадзе ёсць умовы для таго, каб змяніць свой лад жыцця, то на вёсцы зрабіць гэта цяжка. Там і з працай праблемы, і заробкі невялікія, і ўмоў для адпачынку няма. Вось і кідаюцца народ ва ўсе цяжкія, а пакутоўца ад гэтага дзеці.

— Больш за чвэрць сем'яў з ліку сацыяльна-небяспечных — шматдзетныя, — кажа Людміла Лапцікая. — Ёсць у нас адна маці, якая, здаецца, і дом прыбірае, і дзяцей даглядае, але пастаяннага сужэнца ў яе няма. У хаце вельмі бедна, чарговы сужыцель п'е і перыядычна скандаліць. Але жанчына чамусьці трымаецца за яго. У іншых сем'ях мужчыны ездзяць на заробкі ў Расію ці Мінск. Пакуль іх няма, усё ціха. А як вяртаюцца дадому, пачынаюцца п'янікі дзі сваркі. Мы з імі праводзім тлумачальную размову, але мір у сям'і пануе не доўга.

Галоўная прычына ўсіх праблем — гэта, вядома, гарэлка.

— Ёсць у нас бацька, які адзін выхоўвае траіх дзяцей, — кажа Людміла Валыянаўна. — І на працягу ўжо ніводнай заўвагі. Але калі пачынае піць — усё ідзе наўскасяк.

Сацыяльная служба неаднойчы дапамагала людзям пазбавіцца ад шкоднай звычкі. Але, на жаль, не ва ўсіх гэта атрымліваецца. У цэнтры ўспомнілі маці, якая праз выпіўку страціла дзяцей. І такіх, як яна, не адзін дзясятка. «Прыходзіцца некаторым садзейнічаць і ў пошуках працы, — удакладняе Людміла Лапцікая. — Але такія людзі доўга нідзе не затрымліваюцца».

Самі асацыялы сябе такумі не лічаць, а таму ў дзяржслужбу па дапамогу не звяртаюцца. Тое, што ў той ці іншай сям'і не усё добра, выяўляюць і псіхологі.

— Аднойчы да нас прыйшла маці, дачка якой пачала спажаць спайс, — распавядае псіхолог цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Бабруйскага раёна Таццяна БЫБАЧКІНА. — А потым прыйшла разам з дзяўчынай. Зараз у гэтай сям'і усё добра, складаны перыяд удалося перажыць. І ўсё дзякуючы маці, якая своечасова звярнулася па дапамогу.

Нельга назіраць моўчкі, калі чалавек гніе, лічаць у сацыяльнай службе. Трэба біць ва ўсе званы. Сацработнікі разам з супрацоўнікамі з санслужбы запрашаюць людзей на свае мерапрыемствы па прафілактыцы стрэсу, суцыдаў і ўжывання наркотыкаў. Працуюць не толькі з моладдзю, але нават з дзядулямі і бабулямі. Яны ж таксама могуць папярэдзіць сваіх унучкаў, перасцерагчы іх ад небяспечнага кроку.

Іншая справа, калі сам чалавек не мае жадання выправіцца...

Нэллі ЗІГУЛЯ.

УСЁ Ў ПАРАДКУ

ПАТАНАЦЬ У КВЕТКАХ, А НЕ Ў СМЕЦЦІ

А адміністрацыйныя меры — на крайні выпадак

— Штогод мы распрацоўваем і зацвярджаем план мерапрыемстваў па добраўпарадкаванні і падтрымцы належнага санітарнага стану аб'ектаў і тэрыторый сельсавета, пераглядаем схемы замацавання за ўстановамі, арганізацыямі і прадпрыемствамі тэрыторый населеных пунктаў і так званых «безгаспадарчых» месцаў, — расказвае Наталля ЖУК, старшыня Сяніцкага сельсавета Савета дэпутатаў Мінскага раёна.

— Старасты вёсак, старшыні вулічных і дамавых камітэтаў праводзяць сходы з жыхарамі па наведзены парадку на зямлі. Пры сельвыканкаме стварылі дзяржаўнае прадпрыемства «СяніцаГрупаСэрвіс», якое займаецца комплексным утрыманнем і добраўпарадкаваннем населеных пунктаў, азеляненнем парку, вуліц, зон адпачынку, прыборкай і ліквідацыяй несанкцыянаваных завалак на землях агульнага карыстання. Акрамя таго, прадпрыемства аказвае разнастайныя паслугі насельніцтву.

— Старасты вёсак, старшыні вулічных і дамавых камітэтаў праводзяць сходы з жыхарамі па наведзены парадку на зямлі. Пры сельвыканкаме стварылі дзяржаўнае прадпрыемства «СяніцаГрупаСэрвіс», якое займаецца комплексным утрыманнем і добраўпарадкаваннем населеных пунктаў, азеляненнем парку, вуліц, зон адпачынку, прыборкай і ліквідацыяй несанкцыянаваных завалак на землях агульнага карыстання. Акрамя таго, прадпрыемства аказвае разнастайныя паслугі насельніцтву.

— У вёсках жа, дзе няма шматпавярховікаў, кожны ўласнік жыллага дома павінен заключыць дагавор на вываз смецця з арганізацыяй, якая мае права на гэты від дзейнасці. У Мінскім раёне гэта дзяржаўнае прадпрыемства «ЭкаСпецТранс». У адпаведнасці з графікам, не радзей, чым адзін раз на тыдзень — да кожнага дома пад'язджае машына і забірае бытавыя адходы.

— У арганізацыі работы з людзьмі, бяспрэчна, патрэбна дапамога сельсавета Савета. Не кожны хоча плаціць за паслугі, што аказваюцца, некаторыя ўтойваюць колькасць пражываючых у доме. Сельвыканкам рэгулюе гэтыя пытанні: мы праводзім тлумачальную работу з жыхарамі, накіроўваем прадлісанні, дапамагаем заключыць дагаворы на вываз смецця.

Акрамя таго, існуе такая праблема, як назапашванне на асобітых участках негабарытных і будаўнічых адходаў. Такія факты выяўляюцца пры дваровых абходах, выездах на месца камісіі па добраўпарадкаванні. І зноў жа даводзіцца

тлумачыць грамадзянам, што неабходна правільна, у адпаведнасці з заканадаўствам, пазбавіцца ад хламу. Для гэтага трэба звярнуцца ў арганізацыю, якая аказвае паслугі па вывазе буйнагабарытнага смецця.
— У любой справе, лічу, для мясцовай улады галоўнай апорай павінны быць самі людзі. А каб так сталася, перш за ўсё трэба з імі часцей сустракацца, размаўляць, — тлумачыць Любоў ЗАБАРОНАК, старшыня Капланецкага сельсавета Савета дэпутатаў Бярэзінскага раёна. Вядома, на крайні выпадак ёсць і іншыя рычагі ўздзеяння — адміністрацыйныя. Але ў большасці выпадкаў усё ж знаходзіцца паразуменне. Больш складацца з гарадскімі рэзідэнтамі пажылых людзей. У некаторых з іх спажаўецкія адносіны: маўляў, сельскі Савет павінен іх бацькам касіць траву і пуштаць на падворках, наводзіць парадак, вывозіць смецце. Так, мы абкошваем, добраўпарадкаем могілкі і так званыя «нічыяныя» тэрыторыі — участкі каля пустакоўчых дамоў, пусткі. Праўда, калі якая бабўлька звяртаецца па дапамогу ў абкошванні падворку, то чыста па-чалавечы ідзем насустрач.

Што да вывазу смецця, то гэтым займаецца жылёва-камунальная гаспадарка. Вывозца адходы па графіку, які друкуецца ў раённай газеце. Мы ж распаўсюджваем інфармацыю, змяшчаем на яе дошкі аб'яў, каля магазінаў, школ, у месцах, дзе больш за ўсё збіраюцца людзі. У вялікай вёсцы спецыяльна прыязджае два разы на тыдзень, а зімой,

калі смецця значна менш, — па неабходнасці. Людзі ўжо прывучыліся ў прызначаны час пакеты са смеццем выстаўляць каля варотаў.

Але не ўсім падабаецца, што паслуга платная, асабліва старым людзям. Некаторыя выязваюць незадаволенасць: маўляў, мы нічога не выкідаем, усё лішняе выкарыстоўваем у гаспадарчых мэтах. Калі за год збярэцца тры кансервавыя бляшанкі, дык іх закопваем за агародам, а паперамі распавяем печку. Я ім веру, але даводзіцца тлумачыць, што не ад сельсавета Савета залежыць рашэнне, ёсць закон па ўтылізацыі адходаў, які трэба выконваць.

Цяпер плата за вываз смецця бярацца з кожнага зарэгістраванага ў доме. І зразумела, чым больш жылцоў, тым больш і сума. Раней заключыць дагавор можна было добраахвотна. Цяпер камунальнікі маюць права выстаўць суму без згоды чалавека. Калі грамадзянін прапанаваны на канкрэтным адрасе, але тут не пражывае, то мы ўказваем гэты пра складаны спісаў.

Бывае, што ў сельвыканкам звяртаюцца жыхары: маўляў, вадзіцель не забраў смецце з нейкага падворку, вуліцы. Я тэлефаную ў ЖКГ, каб на зваротным шляху абавязкова заехаў. І ён вымушаны — падабаецца гэта яму ці не. Здаецца, што перад святам на падворках збіраецца шмат смецця, адходаў. Людзі просяць, каб арганізавалі дадатковыя рейсы. У сваю чаргу мы звяртаемся да камунальнікаў і паведамляем жыхарам пра час прыезду машыны.
Таццяна ЛАЗОУСКАЯ.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыя «Вываецка» ўстанова «Вываецкі дом «Звязда».
Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.**
Адказная за выпуск **КАРПЕНКА Н.У.**

Грамадскі савет: **ГЕРАСИМОВІЧ С.М.**, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; **АСКЕРКА Ю.В.**, адказны сакратар Савета па ўзаемадзейнічанню органаў мясцовага самакіравання пры Саветах Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

АЦЬСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **НАВУМЕНКА А.В.**, старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; **СУШАНКА М.Л.**, старшыня Глушанскага пасяковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.
Выдавец — Рэдакцыя «Вываецка» ўстанова «Вываецкі дом «Звязда»
АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12;
e-mail: info@zvyzda.minsk.by
Газета адрэкавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вываецка» Беларускай Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.
Тыраж 19.878. **Нумар падпісаны ў** 19.30 19 жніўня 2014 года.

Героямі засталіся

ПАРТЫЗАНСКАЯ ВАЙНА КАМБРЫГА ГЕРАСІМАВА

Сам Васіль Корж прадстаўляў яго да ганаровага звання

ПАРТЫЗАНСкі рух заўсёды быў і застаецца адной з самых папулярных і невыварпаных тэм у Беларусі. Дагэтуль вельмі шматлікае злучае нас з тым часам і, на жаль, вельмі мала засталася сёння ветэранаў. Часам маладое пакаленне пазнае пра змагароў той вайны ўжо толькі з газет, фільмаў і кніг. Сённяшні наш расказ пра Міхаіла Герасімава, аднаго з кіраўнікоў партызанскага руху на Піншчыне.

ворага. Далей шлях атрада ляжаў за Дняпра-Бугскі канал. У адным з баёў Герасімаў атрымаў раненне ў нагу, а камандзір атрада, Мікалай Шыша, быў забіты. Байцы выбралі камандзірам Міхаіла Герасімава, назваўшы атрад іменем Шышы.

Партызанскі рух толькі разгортваўся, а атрад Шышы ўжо граміў нямецкія гарнізоны на Палессі. Праз некаторы час вырашылі вывесці атрад на ўсход, за лінію фронту. На шляху разграмілі немцаў у Парэччы, Бастыні, Гаўрыльчыцах, каля Бараньняй Гары. Асабліва запамінальным атрымаўся пераход атрада сярод белага дня праз Дняпра-Бугскі канал у раёне шлюза Дубоў. Тут група партызан з 12 чалавек пераапрапарнула ў нямецкую форму, захопленую падчас бою на баржы, а потым адкрыта, на чале з «нямецкім маёрам Удовікавым» падыйшла да аховы і абшчодзіла яе, тым самым забяспечыўшы пераправу праз канал партызанскаму атраду з абозам і параненымі.

Партызаны з баімі набліжались да лініі фронту, пакуль не сустрэлі ў раёне Хорастава атрад Васіля Каржа. Ён і пераконаў Герасімава застацца ў тыле ворага для сумеснай барацьбы. На старой фатаграфіі, зробленай восенню 1942 года, Міхаіл Герасімаў стаіць каля Васіля Каржа справа. Так яно і было: ён быў правай рукой і незаменимым памочнікам камандзіра

Міхаіл Герасімаў і Васіль Карж у 1942 годзе.

На старой фатаграфіі, зробленай восенню 1942 года, Міхаіл Герасімаў стаіць каля Васіля Каржа справа. Так яно і было: ён быў правай рукой і незаменимым памочнікам камандзіра Пінскага партызанскага злучэння.

Пінскага партызанскага злучэння. Аб'яднанымі сіламі партызаны правялі некалькі удалых апераций супраць немцаў, 12 верасня 1942 года раптоўным ударам разграмілі нямецкі гарнізон у раённым цэнтры Ленін. Тады было вызвалена юрэйскае гета, сярод уцалелых вязняў была і будучая жонка Міхаіла Іванавіча, тады васьмінаццагадзевая дзячына Роза. Пасля Роза Герасімава ўспамінала: «...Хтосьці з мясцовых жыхароў пад раницу пастукаў нам у акно і крыкнуў: «Уцякайце, у горадзе партызаны!» Ахова гета разбеглася. Тым часам ужо ішоў бой і чужыя стрэлы. Я хутка апрапарулася, абула

лёгка туплі. Нічога не брала з сабой, хоць ведала, што назад у гета не вярнуся. Потым выбегла і пайшла шукаць партызан. Калі знайшла, яны ўжо выходзілі з горада і ўзялі мяне з сабой...»

Лань быў падарваным, рух па чыгуначцы на доўгі час спыніўся. У выніку апераций былі забіты 74 салдаты ворага. Сярод партызан былі 3 чалавекі забітыя і 4 параненыя. Чытаючы захаваную ў Нацыянальным архіве пераліску таго часу, можна пераканацца, што Васіль Корж вельмі высока цаніў і паважаў Міхаіла Герасімава як умелага камандзіра і арганізатара. Хоць на момант прызначэння камбрыгам Міхаілу Іванавічу было ўсяго 23 гады. Таму многія партызаны тады звалі яго проста — Міша.

сама захапіць і разбурыць партызанскі аэрадром каля вёскі Сварынь. Тады абарону ўздоўж канала на працягу каля 50 кіламетраў трымалі брыгады імя Молатава, імя Язьковіча, імя Сталіна, Пінская і іншыя. Немцы накіравалі сюды армейскія часці з артылерыяй і мінамётамі, прыцягнуўшы да гэтай аперачыі 8-ю мадэлярскую дывізію і 57-ы полк уласаўцаў. Гэтая бітва ўвайшла ў гісторыю як 40-дзённая абарона Дняпра-Бугскага канала.

Партызанская вайна для Міхаіла Герасімава скончылася ў Кухоцкай Волі на мітынг, прысвечаным сустрэчы з Чырвонай Арміяй. Тады ж, у ліпені 1944 года, Міхаіл Герасімаў быў прадстаўлены сваім непасрэдным камандзірам Васілём Каржом да звання Героя Савецкага Саюза. Падчас пасяджэння камісіі ўсе выступоўцы падтрымалі прапанову, і, здавалася, пытанне было вырашана. Але апошнім выступіў прадстаўнік органаў і сказаў: «Паглядзіце, каго вы прадстаўляеце да звання Героя: яго бацьку раскулачылі, і сам ён быў у палоне...» Гэта ўсё і вырашала: зоркі Героя Герасімаў так і не атрымаў. Шматлікія партызаны, якія ведалі баявыя справы свайго камбрыга, лічылі, што ён яе дастойны, бо заслужыў за два гады ў тыле ворага, асабліва сваім удзелам у разгортванні партызанскага руху ў пачатковы перыяд вайны.

Пасля вайны Міхаіл Герасімаў працаваў старэйшым Іванаўскага райвыканкама, потым — у будаўнічым упраўленні ў Пінску. Затым яго пераводзяць у сталіцу. У Мінску Герасімаў працаваў на пасадзе начальніка ўпраўлення бытавога абслугоўвання насельніцтва, у Мінскім гарсавеце. На любой працы Міхаіл Іванавіч прымяняў свае арганізатарскія здольнасці, заўсёды яго шанавалі і паважалі людзі. Гады партызанскай вайны і раненні не прайшлі дарма: Міхаіл Герасімаў заўчасна памёр 5 лістапада 1971 года.

Аляксандр ПАЎЛОКОВІЧ, Г. Мінск

Экалагічная бяспека

АД КАГО ЗАЛЕЖЫЦЬ ЯКАСЦЬ ВАДЫ?

Са школьных гадоў мы ведаем, што прырода не абдыліла вадой Беларусь. Больш за ўсіх панавалі Віцебскай і Гродзенскай абласцямі, у меншай ступені водныя рэсурсы забяспечаны поўдзень краіны. А ўсяго ў Беларусі пастаянна дзейнічаюць 25 тысяч водазаборных свідраван, з якіх штогод здабываецца больш за 800 мільёнаў тон вады! Што і казач, лічба астраманічная. Аднак пры гэтым важна не толькі тое, колькі вады можа даць за суткі свідравіна, але і якасць галоўнага прыроднага рэсурсу...

— Якасць вады, здабытай з падземных крыніц, у большасці выпадкаў адпавядае існуючым санітарным нормам, — канстатуе начальнік упраўлення рэгулявання ўздзеяння на атмасфернае паветра і водныя рэсурсы Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Сяргей ЗАУЯЛАЎ. — Аднак пры гэтым у ёй паранейшаму адзначаецца павышаная колькасць жалеза, марганцу, бору... Асабліва гэта актуальна для Палесся. Зрэшты, гэтыя кампаненты маюць прыроднае паходжанне. Чаго не скажаш пра хром, свінец і цынк, якія трапляюць у ваду разам са сцёкамі з прамысловых аб'ектаў. Як прыклад, прэсны падземныя воды імплява забруджваюцца менавіта ў Салігорскім раёне.

У Беларусі распрацаваны праект новай рэдакцыі Воднага кодэкса.

Непакояць экалагі і сельскагаспадарчыя прадпрыемствы. Дзейнасць жывёла- і птушкагадоўчых фермаў, складу мінеральных угнаенняў і іншыя выкарыстанне дрэнна адбавяюцца на становішчы грунтоўных вод. Канцэнтрацыя небяспечных рэчываў рэгіструецца ў іх на глыбіні да шаснаццаці метраў. Яшчэ больш негатыўна ўплывае дзейнасць чалавека на стан паверхневых вод. Асабліва гэта датычыцца басейнаў Дняпра і Заходняга Буга. Часцей за ўсё «парушальнікамі спакою» становяцца азот, фосфар і арганічныя рэчывы. Менавіта таму дагэтуль рубам стаіць пытанне якаснай ачысткі прамысловых сцёкавых вод. Справа ў тым, што тры чвэрці існуючых камунальных ачышчальных збудаванняў былі ўведзены трыццаць-сорак гаў таму. Па тагачасных тэхналогіях яны адпавядалі санітарным нормам, аднак навукоўцы паспелі распрацаваць больш эфектыўныя метады ачысткі вады. Да таго ж старыя сістэмы фізічна зношаны і таму патрабуюць рэканструкцыі. А на тэрыторыях прадпрыемстваў дагэтуль складзіваюцца асіды, якія ўтрымліваюць цяжкія металы. Таму не дзіўна, што ад забруджвання сцёкавых вод больш за ўсіх церпяць рэкі, якія працякаюць праз будыны прамысловых гарады. Гэта і Свіслач ніжэй за Мінск, і Нёман ніжэй за Гродна, і Бярэзіна ніжэй за Бабыруск... А Дняпро мае ажно дзве праблемныя кропкі — ніжэй за Магілёў і Рэчыцу.

Валяяр ЯН ШКЛЕНІК

Простыя рэчы

КЛЁЦКІ

Каб палюбіць бульбу так, як любім яе мы, беларусы, трэба вельмі пагараваць. Гэта ж вам не далікатэс які, а сапраўдны паратунак. Вунь ірландцы — таксама бульбашы. Пад англійскім націскам бульбачка для іх у свой час была не «другім», а «першым» хлебам — толькі ёй і перабіваліся. Калі ж у сярэдзіне XIX стагоддзя на выратавальныя клубні напала зараза — фітафтороз, дык людзье не памерлі: голад скасіў амаль траціну насельніцтва.

Калі па краі гуляюць войны, як у нас, ды вымятаюць з кублоў, засекаў, паліц, дзежак усе запасы, дык хочаш не хочаш, але абяруч ухопішся за выратавальнае каліе. Ці за рыдлёўку. Бульбу ж аніколі не выбераш да апошняга клубня, нешта ў зямлі застаецца, а галодны чалавек гатовы перакапаць цэную дзялянку, каб вывернуць на паверхню колькі выратавальных клубняў — не абый-які скарб. А то і выпараць з глебы якім прутком, калі неглыбока ў зямлі ляжаць. Такія клубні ў народзе называюць «паронікі». Дарма што добра падмерзлыя: не здзяржуча на тарцы, дык зляпяцця ў якую аладку, непрыемна саладкаватаю, не вельмі смачную, але ж голад не цётка...

У гэтым вынаходстве, як мне здаецца, выявілася не абый-якая мудрасць і жыццёвая сіла майго народа. Зрабіць з бульбы смачную такую, каб малія дзеткі дабавачкі прасілі, ніколі не здымаць яе са стала — і ў будні, і ў святы, падчас кожнай радзіннай бядэды, каб усе да аднаго падсвядома ўцямлілі: без бульбы няма жыцця.

Сярод галавакружнага мноства беларускіх бульбяных страў ёсць колькі выбітных, якія мы выстаўляем замежным гасцям, каб паказаць сваю нацыянальную адметнасць. Першынствуюць тут, бадай што, дзяронкі. Прытым падзеянні парознаму гатунку: можна са смятанкай, можна перакладзеныя духмянымі скварачкамі і скрылькамі смажанай каўбаскі з цыбулькай...

Мая жонка пачастункова дзяронкі гатуе заўважыць з часначком. Заўважыла, што яны вельмі падобаюцца майму сябру Петраку. Дык які толькі здаецца, што ён прыязеда на гошці ці на рыбалку, — неўзабаве ўчуе, як на кухне спявае сваім хрыпатым глухім голасам тарка. Патрок, уплятаючы дзяронкі, не паміне сказаць: «Якая ў цябе Яня харошая...» Я маўчу, а сам сабе думаю: «Усе чужыя жонкі «харошыя», каб ты ведаў, сябрук...»

Але, каб вы ведалі, асабіста я не дзяронкі лічу галоўнай нацыянальнай стравай і бульбы, а клёцкі. На маёй Лепельшчыне (і не толькі) гэтая страва яшчэ і культывавана, сакральная.

Толькі што звараная клёцкі, як ніводная іншая страва, патыхаюць гарачыні. Пакладзеныя на талерку, яны доўга сыдохідзяць парама, а яшчэ — водарам мяснова, напоўненага духмянымі прыправамі начыня, які аддае паветру ўдала зробленай умелай гаспадыняй абалонка з бульбянога дзярэння. Якраз для таго, каб зрабіць такую абалонку, і патрабуюцца кухарская спрытнасць. Трэба пастарацца, каб яна была не каліёнай і каб не разварылася, каб атрымалася мяккай і сакавітай. А для гэтага — адчуваць, да якой ступені адціскаць у марлі дзярэнне, каб у ім засталася роўна столькі, колькі трэба, бульбянога соку. Вось у чым павінна быць спрытнасць! А пра астатнія «дробязі», без якіх няма смаку, я ўжо і казаць не буду.

Мясное начыненне клёцкі, як вы ведаеце, называецца «душой». Відаць, якраз таму праз асацыятыўную павязь клёцкі сталі ў нас абавязковай, можна сказаць, рытуальнай стравай на хатурах і памінках — і на сарак дзён, і кожную Радуніцу. Сёлета на гэты Вялікдзень для памерлых, пасля таго, як пакланіўся родным магілам, я паехаў разам з сябрам у яго вёску з прыгожай назвай

Асць, што ў другім баку ад Лепеля. На могілках сабралася ўся яго радзіна. Паставілі кветкі пад крыжы, пагаварылі, а тады пайшлі ў хату да Алегавай цёткі Таццяны на бядэду. Але забавіліся на могілках, а брату Алега Валерыю трэба было спешна ехаць на паклон жончыннім родным, якія пакінулі гэты свет. Могілкі ж тыя — на краі суседняга раёна, яшчэ паспець трэба. Дык і засердаваў малец на марудлівае радні, ірвануў з месца...

А каб бульбачка не «згубілася» на святочным stole сярод розных прысмакаў, беларусы пачалі круціць яе, перці, скрэбіць, наразаць ды прыдумляць самыя разнастайныя стравы. Звыш дзвюхсот, здаецца, прыдумалі. У каго больш?

Калі цётка Таццяна пачала падаваць клёцкі, дык толькі ў ўздыхаю: — А-я-я, як шкада, што Валерачкі няма з намі, як шкада! Нахай бы хоць адну клёцкачку з'еў... Цётка шкадавала не толькі таму, што Валерачка не пакаштаваў смачненькага, а больш таму, што не завязався яшчэ адзін незамены вузельчык на нічне памяці, якія злучае радню праз абсяг жыцця і смерці. Дзіўна, але якраз падчас каштавання клёцкак гэтая нічна нацягваецца асабліва моцна, як струна. Вось вам і звычайная ежа!

Не трэба думаць, што клёцкі «прыпісаны» толькі на жалобным stole. Зусім не. Усе смачныя стравы — жыццесцівардзальныя, варацца з прыправай радасці. Адно што часу трэба шмат на прыгатаванне клёцкак, даводзіцца «папэцкацца», а вясковай гаспадыні, у свой час занятай на калгасным полі ды ў агародзе, дыхнуць не было калі. Але ж ахвота — клёцкі! Устанеш, калі яшчэ цёмна, нагатуеш поўны саганок, на жарыя вуглі паставіш. І наясіся гарачанькіх перад работай.

Смачныя клёцкі і сапраўды прасяцца ў рот адна за адной. Я магу з'есці чатыры — пяць клёцкак, а тады стрымліваю сябе: бо клёцкі хоць і дужа смачныя, але не вельмі лёгкая для засваення ежа. Іншым разам, калі не было свежага мяса (а клёцкак жа сапраўднаму беларусу, асабліва калі ён з Лепельшчыны, хочацца заўсёды), гаспадыня даставала з кубла скрыль салёнага сала, пажадана з пражылкамі, наразала яго акуратнымі кубікамі і рабіла з іх «душы». Няхай ша неадка атрымліваўся не такі духмяны і апетытны, але ж клёцкі! Прадаў, я ў такіх выпадках — от жа далікатнае дзіця — «душы» не еў, толькі абалонку.

Не ведаю, як вы, а я, немалады чалавек, звяртаю ўвагу на гэтую перасцярогу.

Трэба было б падрабязна расказаць і пра такую знакамітую бульбяную страву, як бабка, але не хачу залішне займаць ваш час. Адно скажу: гатаваць яе трэба толькі ў добра нацпеленай печы, у саганку, як, дарэчы, і многія іншыя бульбяныя стравы. А як згатуецца бабка, знімець яе з вуголля, раскладзеце па талерках, падстаўце саганок унуку або ўнучцы, дайце лыжку — няхай пашкрабучэ ценкі, пакаштуеце хрумсткіх прыгарацка. Якраз праз смакочце малечы лацвей далучацца да нацыянальнай стравы, вырастуць сапраўднымі бульбачкамі.

Адна выхавальніца дзіцячага садка расказвала мне пра такі выпадак. Да яе ў групу прывялі маленькую Веранічку, а дзяўчынка з першага дня і ў рот адмовілася браць «казённую» ежу. На другі дзень выхавальніца ўсхвалявалася, пачала распытваць маленькую: — Веранічка, а якую ежу ты любіш, што табе дома гатуець? — Комкі!...

Клапатлівая выхавальніца здзіўлена паціснула плячымі, а ўвечары пачала распытваць маці дзіўніцы:

— Што за «комкі»? Можна, камкі, камы? — Ну, вядома, камы. Бабуля прывучыла... Камы-«комкі» — звычайная бульбяная каша, запраўленая падсмажанымі з цыбулькай дробнымі скварачкамі. Так што хоць ты персанальнага кухара для Веранічкі наймай!...

Калі я зусім састарэлую маму прытуліў у сваім жытле ў горадзе, дык напачатку думаю: чым бы яе накарміць смачненькім, якім «гарадскім» наедкам ураціць?.. А неўзабаве прыкмеціў, што смачней за ўсё маме вараная бульбачка, дзяронкі, клёцкі, камы... Як толькі скажаш: «Мама, ідзі снедаць, бульба на stole стыгне...», дык мая даражэнная куды спрытней, чым звычайна, падхлываецца з месца, вочкі праясняюцца іскрыстым блакітам, як у азарнай прыемнай навіной дзяўчынкай. Бульбяныя стравы, у адрозненне ад іншых, матуля з'ядае да апошняй лыжкі...

ЯКАЯ жыццядайная сіла ў табе, бульба, якая ядальная моц. Як тытанічныя пласці, зрушываеш ты, злучаеш праз доўгіх дзесяцігоддзі, зруйнаваеш беларусы розных пакаленняў у адчуванні тваёй выратавальнай сілы...

Але забавіўся. Змушу сябе (нераўнуоучы, як адмовіцца ад чарговай клёцкі) неўзабаве паставіць кропку.

Эх, цяпер бы бульбачкі разварыстай, скварачку ды чарачку пераху, каб была нагода прамовіць — дарма што на самоце і таму не ўслых — вось гэтыя словы: «Няхай і надалей неаслабна трымае бульба наш род на зямлі — клёцкамі, бабкай, дзяронкамі, камамі, печанымі ў прыску клубнямі, якія пахнуць маленствам! А слова «паронікі» няхай нашыя дзеці ды ўнукі ведаюць толькі па слоўніку!»

Сяргей РУБЛЕЎСкі

■ Выпрабавана на сабе

РЭКОРД НАШ!

Як «звяздзец» стаў «гінэсцам»

Упершыню ў Беларусі на сусветнай алімпіядзе гравікоў пастаўлены рэкорд Гінэса ў калектыўнай намінацыі. Сярод рэкардсменаў — і карэспандэнт «Звязды».

БЫЦЦАМ НА СЕАНСЕ... КАШПІРОЎСКАГА

Унікальную магчымасць стаць рэкардсменам прапанаваў мне Анатоль Яжоў, 47-разовы рэкардсмен Кнігі рэкордаў Гінэса, прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі гравікоў трыятлона і Міжнароднай канфедэрацыі майстроў гравікоў спорту.

Вядомы на ўвесь свет гравікоў родам з Архангельска. У Віцебску ён вучыўся, пад Мінскам служыў. Падумаў гіры ў гарах, на экватары, пад вадой, нават у бязважкасці.

— Паспрабуем пабачыць амерыканскі рэкорд адначасовага выканання фізічных практыкаванняў. Масавая «фізічная зарадка» прапанавана прадстаўнікам Кнігі Гінэса. Першы рэкорд быў устаановлены летась у ЗША — у штаце Паўночная Караліна. Там былі залічаны вынікі ўдзелу 335 чалавек. Усе ўдзельнікі выпрабавання, калі рэкорд устаноўлены, змогчы называць сябе рэкардсменамі. Кожны можа атрымаць копію сертыфіката, якую прывязе камісар з лонданскай штаб-кватэры сусветных рэкордаў Гінэса. Пры жаданні гарантаваны і індывідуальны сертыфікат з указаннем імені і прозвішча (каштуе 50 долараў. — Аўт.), — расказаў напярэдадні алімпіяды Анатоль Яжоў.

Устанавіць калектыўны рэкорд запрасілі ўсіх прысутных у крытай зале Цэнтральнага спартыўнага комплексу пасля адкрыцця алімпіяды гравікоў. Як алімпіядцаў, так і звычайных гледачоў. Перад пачаткам спробы пабачыць рэкорд амерыканцаў у Віцебску пайшоў лівень. Але ён не стаў перашко-

дай для патэнцыйных рэкардсменаў (на стадыёне казырок ёсць не над усімі радамі гледачоў).

— Калі ласка, старайцеся рабіць усё тое, што і я. Інакш «сыдзеце з дыстанцыі» і не станцеце рэкардсменамі, — звяртаўся да нас Анатоль Яжоў.

Падчас устаноўкі рэкорда трэба было сядзець у крэсле паўтараць за «гуру» самыя розныя рухі. Напрыклад, апусціць галаву, падняць, зноў апусціць, расслабіць цела, выцягнуць ногі. Падымалі і апускалі мы па чарзе рукі, імітуючы падняцце гір.

Джэк Брокбэнг, афіцыйны рэгістратар рэкордаў, спартыўны камісар лонданскай штаб-кватэры Кнігі рэкордаў Гінэса, пакуль мы паўтаралі за Яжовым, хутка падумаўся і апускаўся на левыя трыбуны. Ён сачыў, каб усе бралі ўдзел ва ўстанавленні рэкорда. Траіх у выніку дыскваліфікавалі.

ляўся мужнасці нашага «гуру», які пад праліўным дажджом даваў каманды, пры гэтым яшчэ ўмудраўся жартаваць.

Калі холадна, мокра, вечер і ў такіх умовах на адкрытым паверсе нешта рабіць у такт з усімі — не зусім прыемны занятак. Недалёка ад мяне таксама патэнцыйны рэкардсмен сказаў, што засталася 10 хвілін. Хутчэй бы. Пакуль чакаў фінішу, успомніў фільм «Печкі-лавачкі». Памятаеце, герой, якога судзілі і паліцэйскага. — Аўт.) таго, што ўсе асабіста бачылі і падлічылі (калі трэба нешта лічыць, — Аўт.).

Камісар, адказваючы на мае пытанні, прагаварыўся на мае палатныя згазкі разглядаюцца не ў першую чаргу, ды і наогул могуць... «страціцца». Больш за дзве тысячы заявак у тыдзень (!) накіроўваюцца ў офіс Кнігі Гінэса з просьбай зафіксаваць рэкорды.

І вось камісар з Лондана паведаміў, што рэкорд Гінэса устаноўлены! У Віцебску 402 чалавекі адначасова выканалі ўсе заплана-

важныя практыкаванні. Нагадаю, у ЗША — усяго 335 чалавек.

ЯК ТРАПІЦЬ У КНИГУ?

Калі і вы хочаце стаць рэкардсменам Кнігі Гінэса, наведайце

Можна паскорыць разгляд заяўкі, але ўжо за плату — 300 фунтаў. Выклік камісара на месца устаноўкі рэкорда каштуе 10 тысяч фунтаў. Прэміяльны рэкардсменам не выплачваюцца.

Падчас устанавлення рэкорда.

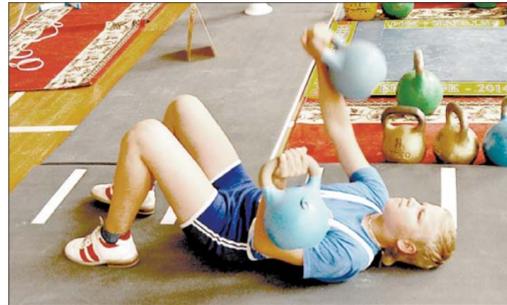
Недалёка ад мяне сядзела спадарыня з Масквы, якая прыехала ў Віцебск да сяброў. Перыядычна мы з ёй смяяліся, бо тое, што адбывалася, часам вельмі нагадвала сеансы з удзелам Кашпіроўскага. Я шчыра здзі-

важныя практыкаванні. Нагадаю, у ЗША — усяго 335 чалавек.

Можна паскорыць разгляд заяўкі, але ўжо за плату — 300 фунтаў. Выклік камісара на месца устаноўкі рэкорда каштуе 10 тысяч фунтаў. Прэміяльны рэкардсменам не выплачваюцца.

На алімпіядзе гравікоў.

Аляксандр (справа) і спартыўны камісар Кнігі рэкордаў Гінэса.

БЕЛАРУСКІЯ РЭКОРДЫ ГІНЭСА

- У Беларусі зарэгістравана самая вялікая хуткасць перадачы кода Морзе. Адбылося гэта ў 2003 годзе. Хуткасць перадачы — 216 знакаў у хвіліну.
- Беларусь — рэкардсмен па колькасці працуючых жанчын — 53,5%.
- Наша краіна — лідар па колькасці кіназатраў на душу насельніцтва: на 2774 чалавекі 1 кіназатраў. Усяго на момант рэгістрацыі рэкорда ў Беларусі налічвалася 3780 кіназатраў.
- Папулярная гульня Беларускай вытворчасці World of Tanks («Свет танкаў»), распрацаваная кампаніяй «Гейм стрым», трапіла ў Кнігу рэкордаў Гінэса, паставішы сусветны рэкорд па адначасовым знаходжанні гульцоў на адным гульнявым серверы.
- У беларускіх лясх расце грыб вясёлка, занесены ў Кнігу рэкордаў Гінэса як самы хуткарослы грыб: за хвіліну ён вырастае на 5 міліметраў.

СИМВАЛ АЛІМПІЯДЫ — ВОЖЫК

Безумоўна, рэкорд Гінэса стаў самым яркім момантам віцебскай 2-й сусветнай алімпіяды па гравівым трыятлоне, сімвалам якой стаў вожык. У алімпіядзе бралі ўдзел спартсмены больш чым з 20 краін свету. Самаму малодшаму — усяго 5 гадоў, а старэйшаму — 90. Першая алімпіяды адбылася ў Архангельску — у жніўні 2011 года.

Беларуская федэрацыя майстроў праваго спорту і сілавога жанглравання, якую ўзначальвае Уладзімір Каташук, была летась зарэгістравана ў Міністэрстве ўспрымальнасці. А саборніцтва паспелі арганізаваць нават у Паддубнай Амерыцы.

Пасля віцебскай алімпіяды гірамі і электронным абсталяваннем будучы забяспечаны аддзелены нацыянальнай федэрацыі ва ўсіх абласных цэнтрах. Апошняя вырабляецца ў Віцебску і экспартуецца.

Р.С. Праз дзень мне ўручылі імяны сертыфікат ад Міжнароднай канфедэрацыі майстроў гравікоў спорту і Міжнароднай федэрацыі праваго трыятлона, які пацвярджае, што я браў удзел ва ўстанавленні рэкорда. У сваю чаргу, Анатоль Яжоў устанавіў чарговы індывідуальны рэкорд Гінэса. За 1 хвіліну ён у хыме лажычы падняў дзве 24 кілаграмавыя гіры 178 разоў! Палепшыў мінулы свой жа рэкорд на 6 разоў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
Фота Віктара НІКАЛАЕВА

■ Ведай нашых!

З пілой і на харвестары

На 20-м чэмпіянаце Беларусі «Лесаруб-2014» выбралі лепшых вальшчыкаў лесу

Лесаруб Канстанцін Бяржанін усяго год працуе ў Віржэйскім лясніцтве Клічаўскага лясгаса. І тое, што менавіта ён выйграў сярод юніёраў пуцёўку на сусветны чэмпіянат вальшчыкаў лесу ў Швейцарыю, лічыць дасягненнем. Кажы, што сапернік трапілі моцныя і на браць тья пераможныя звыш 1400 балаў было нялёгка. Але ж парадзі бацькі, які таксама лесаруб, і жыццёвы вопыт зрабілі сваю справу. Цяпер Канстанцін на зборах у Мінску! Да 10 верасня, калі адбудзецца чэмпіянат свету, яшчэ ёсць час патэрніравацца. Загадаць аб

Лесаруб Дараганіўскага лясніцтва Дамітры Караткевіч.

нечым значным ён пакуль устрымліваецца, але, запэўнівае, зробіць усё, што ў яго сілах.

У адкрытым чэмпіянаце, які праводзіўся на базе Асіповіцкага вольнага лясгаса, прымалі ўдзел 50 вальшчыкаў лесу з Беларусі, Расіі і Латвіі. З асартам герояў знакамітай саветскай камедыі «Дзяўчаты» яны віртуозна арудавалі бензапіламі і дэманстравалі добрае веданне тэхнікі бяспекі. Не менш захвальным стала відэаправа на мясцовым стадыёне, дзе сваю спрытнасць пра-

дэманстравалі машыністы харвестараў і фарвардараў. У выніку магілёўская каманда стала лепшай у эстафеце. На яе рахунок — 2-е месца ў камандным заліку сярод вальшчыкаў лесу, 1-е сярод машыністаў харвестараў, 2-е сярод машыністаў фарвардараў і 3-е сярод апэратараў гідраманіпулятараў.

— Трэба адзначыць як высокі ўзровень арганізацыі гэтага чэмпіяната, так і ступень падрыхтоўкі яго ўдзельнікаў, — адзначае **галоўны механік Магілёўскага вытворчага лесгасаб'яднання Аляксей ГАЛЯКЕВІЧ.** — Гэтыя саборніцтвы вельмі неабходны для папулярызацыі рабочых спецыяльнасцяў.

Лесаруб Дараганіўскага лясніцтва Дамітры Караткевіч.

Вальшчык лесу — траўманебяспечная прафесія, якая патрабуе ад чалавека павышанай увагі і майстарства. І тое, што ў апошнія тры гады працэс валкі дрэў актыўна механізуецца, толькі на карысць справе. Калісьці ў нашых лясніцтвах харвестараў былі адзінкі, а цяпер 20! І нашы спецыялісты, які паказваюць чэмпіянаты, добра ведаюць справу. Планаўца, што да канца года ўзровень механізацыі лесанарыхтоўкі з дапамогай тэхнікі складзе ў вобласці 55%.

Нэлзі ЗІГУЛЯ.
Фота БЕЛТА

■ Не прапусціце!

І верш Пушкіна... на целе

Упершыню ў Полацкім раёне пройдзе фестываль бодзі-арту

— Фэст адбудзецца 23 жніўня на возеры Суя. Удзельнікамі незвычайнага конкурсу стануць мастацкі-пачаткоўцы. Яны самастойна змогуць выбіраць арт-мадэль, тэматыку і памеры мастацкага твора, каб паказаць сваё майстэрства ў роспісе чалавечага цела, — паведаміла «Звяздзе» **Валенціна УЛАСЕНКА, галоўны спецыяліст аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Полацкага райвыканкама.**

Арганізатары паабяцалі, што на целе арт-мадэляў можна будзе ўбачыць не толькі шэдэўры выяўленчага і дызайнерскага мастацтва. Але і... цытаты, фразы з вершаванай класікаў: Льва Талстога, Антуана дэ Сэнт-Экзюперы, Фэдары Дастаўскага, Аляксандра Пушкіна, Мікалая Някрасава і іншых.

— Гэта зверне ўвагу гасцей свята на важнасць і неабходнасць чытання кніг, — дадалі ў райвыканкаме.

Арт-мадэль, якая набярыць найбольшую колькасць балаў, атрымае тытул «Міс бодзі-арт Полацк-2014», «Містар бодзі-арт Полацк-2014» і памятную падарункі. Падчас правядзення конкурсу таксама будзе разыграны прыз глядацкіх сімпатый.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ЧАСОВА ДА КАЛІНІНГРАДА АЎТОБУСАМ НЕ ДАЕДЗЕШ

Дзяржаўнае прадпрыемства «Мінсктранс» прыпыняе з 30 жніўня рух аўтобусаў па маршруце Мінск — Калінінград на участку Вільноса — Калінінград — Вільноса.

Аўтобусы будуць штодня курсіраваць па маршруце Мінск — Вільноса: райс адпраўленнем з нашай сталіцы ад АВ «Цэнтральны» ў 6.00 (з Вільноса з 31 жніўня — у 19.00). Толькі 30 жніўня з Вільноса адпраўляцца аўтобусы ў Мінск: у 19.00 па маршруце Калінінград — Мінск і ў 19.10 — па маршруце Вільноса — Мінск. Пра аднаўленне руху аўтобусаў па маршруце Мінск — Калінінград прадпрыемства паведаміць дадаткова.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАДАРАЖЭЛА АЎТАМАБІЛЬНАЕ ПАЛІВА

Канцэрнам «Белнафтахім» зацверджаны новыя адпункцыя і рознічныя цэны на нафтапрадукты.

Паводле інфармацыі прэс-службы канцэрна, рознічныя цэны на бензін і дызельнае паліва, якія рэалізуюцца праз АЗС, павялічыліся ў сярэднім на 4,3%. Перагляд коштаў зроблены ў мэтах кампенсацыі змены курсу беларускага рубля ў дачыненні да замежных валют.

Такім чынам, цяпер паліва маркі АІ-92 каштуе ўжо 9700 рублёў за літр (было 9300 рублёў), а АІ-95 — 10 400 рублёў за літр (было 10 000 рублёў).

Дызельнае паліва (К4) прапанаўца сёння за 10 500 рублёў за літр, а дызель «Еўра 5» — за 10 700 рублёў.

Сяргей КУРКАЧ.

ХТО ЁН, ЛЕПШЫ МАСАЖЫСТ?

27 верасня на пляцоўцы Нацыянальнай школы прыгажосці пройдзе чацвёрты чэмпіянат па спа-масажах.

Аўтарытэтная судзейская калегія, у якасці якой уваходзяць прадстаўнікі Міжнароднай школы спа (Расія), Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, Беларускага дзяржаўнага медыцынскага каледжа, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта фізічнай культуры, называе лепшага масажыста краіны.

Рук правядзе ў прэс-службе Міністэрства гандлю, чэмпіянат праходзіць у два этапы — дэманстрацыя класічнага масажу і спа-праграма. Галоўны прыз трох прайшоўшых мэрпрыемстваў — пуцёўка на Міжнародны фестываль спа, масажу і ігі Трспafest. У 2011 годзе яе дабіўся Міхаіл Клебановіч з аўтарскай праграмай «Лёгка ногі» на аснове элементаў рускай класікі, ліфдэрпаўнак, нейраседанту, а ў 2012 годзе — Руслан Агаркаў з прыгожай праграмай «Тай-гармонія». Летась па ацэнцы журы стаў лепшым Ігар Курчакін з праграмай «Сем мышчэчкаў». Ён жа перамог у намінацыі «Прыз глядацкіх сімпатый». Уладальнікі прызавых месцаў прымаюць удзел у чэмпіянатах свету па спа-масажах, якія традыцыйна праходзяць у Маскве і прымаюць удзельнікаў з 16 краін і рэгіёнаў Расіі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КІРАЎНІК АДНАГО З ПРАДПРЫЕМСТВАЎ «БЕЛПАЛІЎГАЗА» «ПАГАРЭЎ» НА ДАЧЫ

Пракуратура Мінскай вобласці распачала крымінальную справу ў дачыненні да былога генеральнага дырэктара аднаго з прадпрыемстваў «Белпаліўгаза» за злоўжыванне службовымі пазіцыямі.

На працягу 2008—2012 гадоў кіраўнік у рабочы час сістэматычна, без адпаведнага афармлення і аплаты, прыцягваў падначаленых і тэхніку прадпрыемства для рамонтных і будаўнічых работ на асабістай дачы і ў кватэры дачкі. «У выніку суб'екту гаспадарання нанесены страты ў суме 14 млн рублёў. За такія дзеянні мужчыну пагражае пазбаўленне волі да 6 гадоў і штраф, а таксама пазбаўленне права займаць пэўныя пасады тэрмінам да 5 гадоў», — канстатаваў намеснік начальніка аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю пракуратуры Мінскай вобласці Ігар Бычко.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ДЗЯДУЛЯ АБАКРАЎ БАБУЛУ НА АЎТАВАКЗАЛЕ Ў БАБРУЙСКУ

87-гадовы пенсіянер абабраў 78-гадовую жанчыну на аўтавакзале ў Бабруйску, паведамілі БЕЛТА ва ўпраўленні ўнутраных спраў Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта.

З заявай аб прапажае Вр1,6 млн у міліцыю звярнулася пенсіянерка з Бабруйска. Яна распавяла праваахоўнікам, што па сваёй дурасці пакінула цяжкую сумку ў будынку аўтавакзала і адлучылася на 5 хвілін. Вярнуўшыся, правярнула змесціва сумкі і зразумела, што яе абабралі.

Асобу падазраванага супрацоўніка міліцыі ўстанавілі хутка. Грошы ў бабулі ўкраў дзядуля, які, дарэчы, за ўсё сваё жыццё ніколі не трапіў у поле зроку праваахоўнікаў. Аднак, заўважыўшы сумку, якая адзінока стаяла ў будынку вакзала, не ўтрымаўся ад спакусы лёгкага нажывы.

У дачыненні да пенсіянера Следчым камітэтам завездана крымінальная справа па ч. 1 арт. 205 «Крадзеж» КК.

А НОЧУ ЕГЕР З ПАЛІЎНІЧЫМІ ВЯРНУЛІСЯ...

Калі работнікам Асіповіцкай міжрайспецыялі паступіла інфармацыя пра незаконнае палівае на тэрыторыі Слаўкавіцкага лясніцтва ў Глушкім лясгасе, яны на месцы правяралі групу паліўнічых пад кіраўніцтвам егера, які здабылі дзіка-сяголетка.

Егер прадаставіў усе патрэбныя дакументы, пасля чаго група загрузіла тушу жывёлы ў машыну і пакінула паліўнічых ўгодзі. А інспектары, якія абследавалі наваколлі, неўзабаве знайшлі... яшчэ адну тушу самкі дзіка з агнястрэльным раненнем. За схованкай было ўстаноўлена скрытае знамірэнне. Каля апоўначы паліўнічых разам з егерам вярнуліся, каб забраць здабычу. Дзяржінспектары прасачылі за аўтамабілем да дома аднаго з паліўнічых у пасёлку Глушкі. Для правядзення сумеснага агляду домаўладання выклікалі супрацоўнікаў мясцовага РУУС.

— У хвалю былі знойдзеныя дзве разабраныя тушы дзікоў. Дакументы, якія б пацвярджалі законнасць здабычы другога па ліку экзэмпляра, прад'яўлены не былі, — распавяла прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Волга Гравоміч. — У парушальніцкай канфіскавалі дзве паліўнічыя стрэльбы і карабін. Разглядаецца пытанне крымінальнай адказнасці інаватых за незаконнае палівае, якое нанесла прыродзе шкоду ў асабліва буйным памеры — на 120 базавых вельчын.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ВІНАВАТЫ ЗАСТАЎСЯ БЕЗ ВІНА

У вёсцы Рэзькі Дубровенскага раёна праваахоўнікі ноччу затрымалі аўтобус з 7,2 тыс. бутэлькамі кантрабанднага віна расійскай вытворчасці.

Віно агульным коштам каля 232 млн рублёў вёз па аўтадарозе Брэст—Мінск—мяжа РФ індывідуальны прадпрымальнік з Мінскай вобласці. Паколькі на бутэльках не было акцызных марак РБ, быў складзены пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні. Груз канфіскаваны.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Уважаемые акционеры
Открытого акционерного общества
«Белорусский народный банк»
1 сентября 2014 года в 10.00
состоится внеочередное Общее собрание акционеров
Открытого акционерного общества «Белорусский народный банк».

Повестка дня внеочередного Общего собрания акционеров:
1. Об увеличении уставного фонда Банка путем увеличения номинальной стоимости акций за счет средств фонда развития Банка.
2. О внесении изменений в Устав ОАО «БНБ-Банк».
3. Об избрании членом Совета директоров Банка.

Внеочередное Общее собрание акционеров состоится в помещении ОАО «БНБ-Банк» по адресу: 220012, г. Минск, пр-т Независимости, 87а.
Дата формирования реестра владельцев ценных бумаг для составления списка лиц, имеющих право на участие в Собрании, — 15 августа 2014 г.
С информацией, относящейся к вопросам, включенным в повестку дня, а также проектами решений можно ознакомиться с 21 августа 2014 г. по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 87а, в рабочие дни с 09.00 до 17.00 (перерыв с 12.30 до 13.15).
Регистрация акционеров по месту проведения собрания с 09.00 до 10.00 по документу, удостоверяющему личность, а представителям акционерно-юридических лиц — по доверенности.

Телефон для справок: +375 17 309 7 309
www.bnb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности, выданная Национальным банком Республики Беларусь № 10 от 07 июня 2013 г. УНП 100513485.

Открытое акционерное общество
«Дорожно-строительный трест № 3»
сообщает о проведении внеочередного собрания акционеров,
которое состоится 29 августа 2014 года в 11.00
по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23.

Повестка дня:
1. О проведении закрытой подписки на акции ОАО «ДСТ № 3».

Регистрация лиц, имеющих право на участие в собрании, будет проводиться с 29.08.2014 г. с 10.00 до 10.45 по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23.
Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании, — 22.08.2014 г.

Лицам, имеющим право на участие в собрании, можно ознакомиться с материалами к собранию по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, каб. 33.
Лицам, имеющим право на участие в собрании, при себе иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционеров — доверенности, зарегистрированные в соответствии с действующим законодательством).
Справки по телефонам: 28-40-20, 23-64-87 — отдел кадровый и правовой работы.

Наблюдательный совет.

**ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ
О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
на право заключения договора аренды
земельного участка для строительства
и обслуживания многоквартирного жилого дома
повышенной комфортности
в аг. Слобода Озеричко-Слободского сельсовета**

1	Форма проведения аукциона	Открытый
2	Дата, время и место проведения аукциона	г. Смолевичи, ул. Советская, 125, Смолевичичский районский отдел, зал заседаний, 23.09.2014 г в 11.00
3	Продавец и его адрес	г. Смолевичи, ул. Советская, 125, Смолевичичский районский отдел
4	Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Лот № 1 — площадь 0,50 га, кадастровый номер 624883009601000856 аг. Слобода
5	Условия продажи	Без изменения целевого назначения
6	Целевое назначение земельного участка	Лот № 1 — для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома повышенной комфортности
7	Сроки аренды	Лот № 1 — 99 (девяносто девять) лет
8	Сроки заключения договора аренды	После оплаты стоимости предмета аукциона в течение 2 рабочих дней
9	Начальная (стартовая) цена продажи	Лот № 1 — 750 000 000 рублей
10	Условия аукциона	А) продажа по цене не ниже начальной; Б) участниками аукциона могут быть индивидуальные предприниматели, юридические лица
11	Наличие инженерной инфраструктуры	Лот № 1 — Электроснабжение, газоснабжение, водоснабжение, централизованное водоотведение, асфальтированный подъезд
12	Условия оплаты	За безналичный расчет в течение 10-ти рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона
13	Сумма задатка и реквизиты продавца	10% от начальной (стартовой) цены земельного участка на расчетный счет Смолевичичского районского отдела УНП 600014139, код банка 1530011812 ЦБВ 621 филиала 616 АСБ «Беларусбанк» г. Жодино (с пометкой «задаток за земельный участок»)

Затраты на организацию и проведение аукциона в том числе (изготовление землеустроительного дела, осуществление государственной регистрации создания земельного участка, публикация информационного сообщения) подлежат возмещению победителем аукциона.
Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемым земельным участком — каждый четверг с 9.00 до 13.00.
Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни по адресу: г. Смолевичи, ул. Подлесная, д. 11, каб. № 8.
Окончательный срок приема заявлений — 17.09.2014 г. 17.00.
Контактный телефон (8-01776) 65-3-42.
Для участия в аукционе в адрес продавца необходимо представить:
- заявление на участие в аукционе;
- документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий расчетный счет, указанный в извещении, с отметкой банка;
- индивидуальный предприниматель — копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;
- представителем индивидуального предпринимателя — нотариально удостоверенную доверенность;
- представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь — доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;
- представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;
- представителем иностранного гражданина — легализованный в установленном порядке документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в аукционе индивидуальные предприниматели и юридические лица, уполномоченные должностные лица юридических лиц, предъявляют документ, удостоверяющий личность.
Невка участника аукциона на аукцион признается отказом в его участии.

**Смолевичичский районный исполнительный комитет
ВНОСИТ ИЗМЕНЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ,
напечатанное в газете «Звезда» 19 августа 2014 г. № 155
о проведении аукциона на право заключения договоров аренды
земельных участков для строительства и эксплуатации
торговых павильонов в пос. Октябрьский, ул. Центральная
и пос. Октябрьский, Фабричная, Плисского сельсовета
Смолевичичского района Минской области в пункте 13:**

13	Сумма задатка и реквизиты продавца	10% от начальной (стартовой) цены земельного участка главное управление Министерства финансов Республики Беларусь по Минской области р/с 3604000000343, УНП 600141139, код банка 1530011812 ЦБВ 621 филиала 616 АСБ «Беларусбанк» г. Жодино, назначение платежа 04002 (с пометкой «задаток за земельный участок»)
----	---	---

Окончательный срок приема заявлений — 17 сентября 2014 г. 17.00.

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» сообщает об отмене проведения внеочередного общего собрания акционеров, назначенного на 22 августа 2014 года.

БЯСПЕЧНЫ ШЛЯХ У ШКОЛУ

Дзяржаўтаінспекцыя заклікае бацькоў напярэдні новага навучальнага года правесці сваіх дзяцей па беспячнелым маршруце ў школу і правярць наяўнасць у іх на сумках і вяртатцы флікераў.

— Дзеці, якія зараз вяртаюцца з адпачынку ў горад, вельмі раслабленыя, ім праблематычна скайцэнтраваць увагу і кантраляваць сітуацыю. Таму трэба сваім дзецьмі дапамагчы — прайсці з імі разам да школы і паказаць усе небяспечныя ўчасткі, дзе можна пераходзіць дарогу з інтэнсіўным аўта транспартным рухам, — тлумачыць старшы інспектар аддзела арганізацыі міжведамаснага ўзаемадзеяння і прафілактыкі бяспекі дарожнага руху УДАІ Міністэрства ўнутраных спраў Станіслаў САЛАВЕЙ.

Прадстаўнік ДАІ паведаміў, што за 7 месяцаў гэтага года дзеці сталі удзельнікамі 233 дарожна-транспартных здарэнняў (ДТЗ): за гэты час 20 дзяцей загінулі і 237 атрымалі раненні. 13 дзяцей, якія загінулі на дарогах, былі пешаходамі, 5 — пасажарамі і 2 — веласіпедыстамі. Для параўнання: за 7 месяцаў 2013 года загінулі 12 дзяцей. — 68% усіх дарожна-транспартных здарэнняў з удзелам дзяцей адбыліся па віне дарослых, — падкрэсліў Станіслаў Салавей, — хоць яшчэ пяць гадоў таму сітуацыя была кардынальна іншай: віна была пераважна на дзецях. Гэта значыць, што школьнікаў мы навучылі паважашч Правілы дарожнага руху, а з дарослымі пакуль не атрымалася. Тым больш што 54 ДТЗ з удзелам дзяцей адбыліся на пазначаных пешаходных пераходах. І толькі ў шасці выпадках дзеці пераходзілі дарогу на чырвоны сігнал святлафора. А ва ўсіх астатніх выпадках яны паводзілі сябе на пераходах правільна, у адрозненне ад дарослых за рулём.

Па словах Станіслава Салаўя, яшчэ адна «хворая» кропка — гэта дваравыя тэрыторыі: — Рухавца на аўта транспартным сродку па ўнутраных тэрыторыях жылых масіваў трэба на

мінімальнай хуткасці. Кіроўца павінен быць гатовы да таго, што з-за любой машыны яму пад колы можа выбегчы дзіця. У чалавека за рулём павінна заставацца магчымасць, каб паспець спыніцца. Асабліва гэта актуальна тады, калі школа ці дзіцячы садок знаходзіцца ўнутры мікрараёна. Бацькі падвоззяць сваіх дзяцей, тая выбягаюць з аўтамашыны і могуць стаць ахвярай наезду на іх іншага аўтамабіля.

У Рэспубліканскім навукова-практычным цэнтры траўматалогіі і артапедыі ў рамках праекта «Стратэгія прафілактыкі дзіцячага траўматызму ў Рэспубліцы Беларусь» аналізавалася сітуацыя з дарожна-транспартным траўматызмам, пачынаючы з 2001 года па сёння.

— Мы пераканаліся ў тым, што колькасць ДТЗ з удзелам дзяцей ва ўзросце да 15 гадоў знізілася за гэты час з 753 да 534. Колькасць пацярпелых дзяцей зменшылася з 783 да 568, параненых — з 717 да 533, і тых, хто загінуў, — з 66 да 32, — паведаміў загадчык кансультацыйна-паліклінічнага аддзялення цэнтра Генадзь УР'ЕУ. — Аднак, нягледзячы на зніжэнне абсалютных лічбаў колькасці ДТЗ і пацярпелых, рызыка агульнага траўматызму (колькасць пацярпелых на 100 ДТЗ з удзелам дзяцей) мае тэндэнцыю да росту. Да таго ж дарожна-транспартныя траўмы часта становяцца прычынай устойлівай страты здароўя і інваліднасці і з'яўляюцца асноўнай знешняй прычынай смерці дзяцей і падлеткаў.

Між іншым, па віне нецярпелых кіроўцаў адбываецца ад 10% да 15% ДТЗ, у якіх цярпяць дзеці. — Кіроўцам трэба абавязкова ўлічваць псіхалогію дзіцяці, яго мысленне. Напрыклад, па псіхалагічнай ацэнцы дзіця ўспрымае вялікі аўтамабіль як небяспеку меншага значэння, чым легкавы аўтамабіль. У дзіцяці парушана ацэнка рэальнасці: ён няправільна ацэньвае адлегласць да аўта транспартнага сродку, які рухаецца. Менавіта таму мы

часта назіраем нелагічна, на наш погляд, паводзіны, калі дзіця стаіць на абочыне дарогі і раптам, пры набліжэнні аўтамабіля, кідаецца перабягаць перад ім дарогу. Таксама дзіця часта не гатавае да таго, што з-за вулга можа выехаць аўтамабіль, — у яго проста не хапае ад гэтага жывіцёвага досведу. Таму дзеці да 5—6 гадоў не могуць знаходзіцца на вуліцы без суправаджэння дарослых. Станіслаў Салавей паведаміў, што з 25 жніўня па 5 верасня ў краіне пройдзе акцыя «Увага!

Дзеці!». Падчас акцыі Дзяржаўтаінспекцыя абследае ўсе навучальныя ўстановы на наяўнасць знакаў і разметак, якія забяспечваюць бяспечнасць дарожнага руху. Ва ўсіх школах павінен быць абсталяваны так званы «вугалок бяспекі», дзе ўвазе школьнікаў будзе прадстаўлены самыя бяспечныя маршруты да школы ва ўсіх напрамках, а таксама размешчана інфармацыя аб правілах дарожнага руху.

Надзея НІКАЛАЕВА.

■ Сітуацыя

ГЭТА ВАМ НЕ ЦАЦКІ!

Дзяржстандарт Рэспублікі Беларусь выявіў небяспечныя дзіцячыя арэлі

Інспекцыя Дзяржстандарту па Мінскай вобласці і горадзе Мінску пры правярцы аптовага пастаўшчыка акцыянерных таварыстваў, зарэгістраванага ў вёсцы Сёмкава, была ўстаноўлена неадпаведнасць дзіцячых цацак «Арэлі №2 складаньня», вырабленых ТАА «Поўдзень-Гласт» (Расійская Федэрацыя, Краснадарскі край), патрабаванням тэхнічнага рэгламенту МС «Аб бяспецы цацак».

«Вынікі правярэнняў узорай гэтай прадукцыі паказалі, што мацаваны арэлі (вяроўкі) мелі дыяметр 8 мм пры патрабаванні не менш за 10 мм. Заніжанай была і вышыня размяшчэння перакладзін, якая папярэджае падзенне дзіцяці, ад сядзення: замест належных 200 — 300 мм яна складала 165 — 195 мм», — растлумачылі ў прэс-службе Дзяржстандарту. Вяўляючы ў цацках парушэнні ствараюць пры іх выкарыстанні рызыку траўміравання дзіцяці.

Пры гэтым на прадукцыю ёсць сертыфікат адпаведнасці, выдадзены органам па сертыфікацыі прадукцыі і паслуг «Кубанскі цэнтр сертыфікацыі і экспертызы «Кубань-Тэст».

— Зробленыя неабходныя меры па прадупрэжэнні рэалізацыі гэтай прадукцыі, імператыву выдадзена прадпісанне аб канфіскацыі тавару з абароту, матэрыялы пад вывучэннем адміністрацыйным правапарушэнні перададзены ў судовыя органы, — пракаментавала сітуацыю намеснік начальніка аддзела дзяржаўнага інспекцыі Дзяржстандарту па Мінскай вобласці і г. Мінску Людміла КУЗНЯЦОВА.

Акрамя таго, інфармацыя будзе накіравана ў Федэральную службу па акрэдытацыі «Раскардытацыя» для ацэнкі дзейнасці органа па сертыфікацыі, які выдаў сертыфікат адпаведнасці.

НАША ДАВЕДКА: Тэхнічны рэгламент МС «Аб бяспецы цацак» (ТР МС 008/2011) уступіў у сілу з 1 ліпеня 2012 года.

У ім устаноўлены патрабаванні бяспекі (фізічныя і механічныя, хімічныя, электрычныя ўласцівасці, узгаральнасць, радыяцыйная бяспека) і патрабаванні гігіенічнай бяспекі (арганалептычны, санітарна-хімічны, таксікалагі-гігіенічны, мікробіялагічны паказчыкі, фізічныя фактары) цацак.

Пры куплі варта звяртаць увагу на папераджальныя надпісы ў маркіроўцы цацкі і дакладна прытрымлівацца іх пры яе выкарыстанні. Напрыклад, не даваць маленькім дзецям да 3 гадоў цацку, якая мае графічнае абазначэнне, што забараняе яе выкарыстанне дзецямі малодшага ўзросту. Прымаць да ўвагі такія папераджальныя надпісы, як «Змяшчае цацку» пры куплі харчовага прадукту, ва ўпакоўку якога ўкладзена цацка; «Увага! Выкарыстоўваць на вадзе толькі пад наглядом дарослых!» для цацак, прызначаных для гульні ў вадзе. Пацярджэнне адпаведнасці цацак ажыццяўляецца ў форме сертыфікацыі. З 15 лютага 2014 года цалкам завершаны пераходны перыяд да прымянення гэтага тэхнічнага рэгламенту МС.

Дзяржстандартам і Беларускай дзяржаўнай інстытутам стандартызацыі і сертыфікацыі падрыхтаваны метадычныя рэкамендацыі па ужыванні тэхнічнага рэгламенту Млынскага саюза, якія дапамогуць вытворцам, імпарцёрам і іншым удзельнікам эканамічнай дзейнасці паслядоўна скарыстоўваць патрабаванні рэгламенту пры праектаванні, вырабе, а таксама кантролі цацак, якія выпускаюцца ў абарот у МС.

Па словах начальніка аддзела па сертыфікацыі прадукцыі прамысловы і бытавога прызначэння, арганізацыйна-метадычнага забеспячэння працоўнай ацэнкі адпаведнасці Беларускага дзяржаўнага інстытута метралогіі Ірыны ЗАХАРАНКАВАЙ, перш чым цацка трапляе ў гандлёвую сетку, яна павінна прайсці працэдурі пацярджэння адпаведнасці, зацверджаную ў тэхнічным рэгламенце МС «Аб бяспецы цацак».

Сертыфікат адпаведнасці выдаецца толькі пасля таго, які прадукцыя пройдзе выпрабаванні па ўсіх устаноўленых паказчыках і атрымае станоўчы вынік.

Усяго сёлета ў першым паўгоддзі інспекцыя Дзяржстандарту па Мінскай вобласці і г. Мінску было праведзена 45 пра-

верак па выкананні патрабаванняў тэхнічных нарматыўных прававых актаў пры вытворчасці і рэалізацыі цацак. Падчас іх правядзення выяўляліся парушэнні патрабаванняў па бяспецы, якасці, маркіроўцы, наяўнасці дакументаў аб пацярджэнні адпаведнасці. Да ліку тых, што часта выяўляюцца, таксама варта аднесці наяўнасць у цацках вострых краёў, сколаў, што недапушчальна.

Інспекцыя Дзяржстандарту па Мінскай вобласці і г. Мінску папярэджана пастаўка спажывачам партый цацак на суму звыш 450 млн беларускіх рублёў і складзена 70 пратаколаў аб адміністрацыйных парушэннях.

Дар'я ШОЦК

■ Выйсце

Абмежаванні на ўвоз шэрагу харчовых тавараў на рынак Расійскай Федэрацыі адбыліся на працы айчынных аўтамабільных кампаній, што выконваюць перавозкі з краін Еўрапейскага саюза ў Расію.

У той жа час дамоўленасць паміж нашай краінай і Расійскай Федэрацыяй аб дадатковых пастаўках айчынай прадукцыі ў Расію павялічыць аб'ём перавозак грузаў і дасць магчымасць задзейнічаць рэфрыжэратарны парк, які не выкарыстоўваецца зараз, канстатуе прэс-

■ Наўздагон

ХАЧУ Ё... РУСАЛКІ

На возеры Дрывяты адбыўся незвычайны конкурс.

Дзяўчаты, якія бралі ўдзел у хартоўным спаборніцтве, здзейснілі забег па вадзе з пераадольваннем перашкод, удзельнічалі ў дэфіле ў купальніках «Марскі настрой»... Гледачы ж гулялі ў імправізаваны марскі воль, водны футбол, стваралі скульптуры з пяскі. Не абышлось на свяце і без «царскага візіту» ўладароў воднай стыхіі — Нептуна і Вадзяніка.

Браслаўшчына вядомая як край азёр. Апошнія займаюць каля 10% плошчы раёна. Найбольш буйныя з іх — Дрывяты, Снуды, Струста. Штогод сюды прыязджаюць тысячы турыстаў, у тым ліку з Расіі і памежных краін Еўрапейскага саюза.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Просім лічыць страхавы поліс абавязковага страхавання грамадзянскай адказнасці ўладальніка транспартных сродкаў серыі ВР нумар 5307722 неспраўдлым у сувязі са стратай.

Утэраныя прадстаўніцтвам Белгосстраха па Парцізанскаму району г. Мінска бланк поліса па добровольнаму страхаванню ад несчасных выпадкаў і бяздзейнасці на працягу перыяду да 29.08.2014 года, серыі ВР нумар 0612300 лічыць недействительным.

Утэраныя бланк страхавой отчётности «Свидетельства Белгосстраха» серыі ВА № 0196147 прадстаўніцтвам Белгосстраха па Борисовскому району лічыць недействительным.

АЙЧЫННЫХ АЎТАПЕРАВОЗЧЫКАЎ — ЗАДЗЕЙНІЧАЦЬ ПА МАКСІМУМЕ

Гэтай Міністэрства транспарту і камунікацый. У гэты сувязі Мінтранс звярнуўся ў міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, гандлю, канцэрн «Белдзяржхарчпрам», Белкаспсаюз, абласныя выканаўчыя камітэты з просьбай аб максімальным выкарыстанні айчынных аўтаперавозчыкаў для транспартнай аўтамабільнай эканоміі прадукцыі пры заключэнні кантрактаў з расійскімі кампаніямі.

■ Свет захапленняў

КУБІК РУБІКА: ДАЕШ СУСВЕТНЫ РЭКОРД!

Міжнародны чэмпіянат па хуткаснай зборцы кубіка Рубіка «Cubing fest 2014» пройдзе 23—24 жніўня на базе Мінскага дзяржаўнага палаца дзяцей і моладзі.

Заяўкі на ўдзел у чэмпіянаце падалі каля 150 спідкубераў з Беларусі, Расіі, Украіны і Польшчы. Акрамя традыцыйнай зборкі кубіка Рубіка, удзельнікі будуць спаборнічаць таксама ў 17 іншых дысцыплінах, у тым ліку ў зборцы кубіка Рубіка нагамі, адной рукою і ўслуху, а таксама ў стварэнні мазаік. Ім будучы прадстаўлены 480 кубікаў Рубіка, з якіх каманда павінна будзе склаці карціну.

У якасці судзіі чэмпіяната выступіць лідзя Цярэшка — спідкубер з Брэста, кандыдат у дэлегаты Сусветнай асацыяцыі кубіка (WCA — World Cube Association), надзелены правамі судзеіства. Усе рэкорды, устаноўленыя ўдзельнікамі спаборніцтваў, будуць зафіксаваны ў сусветнай базе асацыяцыі. Нагадаем, што зьдзёнчы сусветны рэкорд у дысцыпліне Rubik's Cube Single належыць Мэтсу Уолку з Нідэрландаў — 5,55 секунды.

Надзея НІКАЛАЕВА

Уважаемые акционеры открытого акционерного общества «Дорожно-строительный трест № 1, г. Витебск»

Изменяется повестка дня внеочередного общего собрания акционеров, назначенного на 15.00 25 августа 2014 года, опубликованная 15 августа в газете «Звезда» с

1. Об изменении размера уставного фонда общества.
2. О принятии и утверждении решения о дополнительном выпуске акций общества.
3. О внесении изменений в устав общества»

на 1. О проведении закрытой подписки на акции общества».

УНП 30000398 Наблюдательный совет

■ Жыллё

НЕПЛАЦЕЛЬШЧЫКІ — НА ВЫХАД

За студзень—чэрвень гэтага года ў краіне 39 сем'яў за неаплачаны жыллёва-камунальных паслуг былі пераселены са сваіх кватэр у жыллё вядучай плошчы. Як правіла, гэта праблемныя сем'і, якія мянялі асацыяльны лад жыцця і злоўжываюць спіртнымі напоямі, кажуць у Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Усяго за гэтыя паўгода было пададзена 187 іскаў аб высяленні. Але задавальняюцца такія іскі не адразу. Як правіла, спачатку неплацельшчыкам даецца магчымасць пагасіць доўг. Калі на працягу года запазычанасць не будзе пагашана ў поўныя памеры, мясцовыя органы ўлады маюць права падаць у суд іск аб прымушоваму продажы гэтага жыллага памяшкання з публічным таргоў.

На 1 ліпеня 2014 года запазычанасць па аплаце за жыллёва-камунальных паслуг звыш шасці месяцаў мае 21 тысяча ўласнікаў жылля. 17 123 даўжнікам з гэтай нагоды было прыпынена прадастаўленне камунальных паслуг. За гэты перыяд у суды пададзена 3 тысячы іскаў на спяганненне даўгоў на суму 7,3 млрд рублёў.

ПЕНЯ МОЖА БЫЦЬ СПІСАНА

За пратэрміноўку ўнясення плацяжоў за аказанне жыллёва-камунальных паслуг (гэта значыць, платы за тэхнабаслугаванне жылых памішканняў, за камунальных паслугі, адлічэнняў на капітал) спяганяецца пеня ў памеры 0,3% ад нявыплачанай ва ўстаноўлены тэрмін сумы за кожны дзень пратэрміноўкі.

Але, згодна з Палажэннем аб парадку спісання пені грамадзянам, якія маюць пратэрмінаваную запазычанасць па аплаце жыллёва-камунальных паслуг, зацверджаным пастановай Саўміна ад 04.01.2007 года № 2 «Аб мерах па рэалізацыі Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 6 кастрычніка 2006 г. № 604», можа быць зроблена спісанне пені. Пеня спісваецца па рашэннях гар-і райвыканкамаў, адміністрацый раёнаў г. Мінска, узгодненых з аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам, пры ўмове выплаты гэтымі грамадзянамі асноўнага доўгу.

Святлана БУСЬКО

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй міжнароднага арбітра Мікалая ГРУШЭУСКАГА

МІЖНАРОДНЫ КОНКУРС
Ён праводзіцца па кампазіцыі ў шашкі-64 пад назвай «Беларусь-2013». Згодна з канчатковымі вынікамі, прызавявы месцы заваявалі: катэгорыя А (раздзел задач), 1 месца — А. Ляхоўскі (Беларусь), 2 месца — А. Майцаў (Беларусь), 3 месца — А. Ляхоўскага (Беларусь) і У. Рычка (Украіна); катэгорыя В (жанр камбінацыйных дамачных праблем) 1 месца — Б. Іваню (Беларусь), 2 месца — А. Ныч (Украіна), 3 і 4-я месцы — Д. Камчыцкі (Беларусь), 5 месца — Б. Іваню (Беларусь); катэгорыя С (намінацыя звычайных праблем) 1 месца — А. Саўчанка (Украіна), 2 месца — П. Шклюдзі (Беларусь), 3 месца — А. Саўчанка (Беларусь), 4 месца — У. Малашэўскага (Беларусь), 5 месца — М. Грушэўскі (Беларусь).

№ 13. Белыя: а7, е5, ф6, г1, г5, г7 (6). Чорныя: б2, б6, с5, с7, е3, ф2, h4, h8 (8).
№ 14. Белыя: а7, е5, ф6, г5, г7, h6 (6). Чорныя: б2, б4, с7, д2, d8, h2, h4 (7).
№ 15. Белыя: б2, е7, f2, g5, h6 (5). Чорныя: б4, d4, е5, f8, g7, h2, h8 (7).

Адказы на працягу двух тыдняў накіроўваць на адрас: 220

■ На свае вочы

Краіна вікінгаў: міфы і факты,

або Як удалося захавацца манархіі ў самай «сацыялістычнай» заходнеўрапейскай краіне?

Шведскі стол, шведская сценка, група АВВА, шведская сям'я, Карлсан, які жыве на даху, вікінгі, шведскі хакей, ну і, зразумела, шведская сям'я — гэта першае, што прыходзіць у галаву большасці з нас, калі згадваецца Швецыя... Трапіўшы ў гэтую скандынаўскую краіну, даведася, што ў Швецыі, аказваецца, пануюць зусім іншыя стэрэатыпы. Напрыклад, што Швецыя — гэта вельмі халодная краіна, населеная белымі мядзведзямі, падатлівымі бландзінкамі і мхурнымі самазайкамі-алкаголікамі. На шчасце, пачуццё гумару ў шведаў — не ў дэфіцыце. «Халода ў нас, калі зубы пачынаюць мерзнуць», — кажуць яны. А ці можна крыўдзіцца

на Галівуд, дзе так і не навучыліся адрозніваць Швецыю ад Швейцарыі? Бо толькі ў галівудскіх фільмах легкадумныя і неразумныя бландзіны аказваюцца абавязкова... шведамі. Прыгожыя бландзіны ў Швецыі і сапраўды шмат, але нічога не маюць. А распаўсюджаныя міф пра «сексуальную разбэшчанасць» шведаў абавязаны сваім нараджэннем, хутчэй за ўсё, шведскаму кінематографу 50-70-х гадоў XX стагоддзя і кадрам з выявамі агоньных цел. Насамрэч, у Швецыі адзін з самых нізкіх паказчыкаў чэарнасці сярод падлеткаў і адзін з самых нізкіх у свеце паказчыкаў суіцыдальнай актыўнасці.

не наносіце прыродзе шкоду, не пакідаеце пасля сябе смецце, не ламаеце галіны дрэў, асцярожна абыходзіцеся з агнём...

Што асабліва ўразіла беларусаў, для якіх дачы часцей за ўсё з'яўляюцца гарантам харчовай бяспекі сям'і, дык гэта дачны пасёлка, што размяшчаўся фактычна ў межах Кальмара. Маленькія драўляныя, быццам бы казанчыя, домкі з невялікімі участкам гараджане арандуецца ў муніцыпалітэта. Нізкарослыя дрэвы, квітнеючыя кусты, мора кветак на кожным участку, малява архітэктурныя формы... Прынамсі, у самым цэнтры Кальмара мы са здзіўленнем назіралі шыкоўныя квітнеючыя кветкі: тут імі ўсе любяць, а не «змагаюцца» з прыгажосцю.

СЯМЕЙНАЕ СВЯТА... З ДЗЯРЖАЎНЫМ СЦЯГАМ

Што не зусім звычайна для беларусаў, дык гэта прысутнасць літаральна на кожным кроку нацыянальных сімвалаў Шве-

Гендарная роўнасць — вельмі важная для шведаў тэма. Ва ўрадзе нават прадугледжана пасада міністра па пытаннях гендарнай роўнасці.

цы. Нават у дачным пасёлку над кожным домам трапяталі на ветры блакітныя з жоўтымі крыжамі сцягі і вымпелы. Першае, што прыйшло ў галаву: можа быць, у краіне нейкае дзяржаўнае свята? Высветлілася, што 6 чэрвеня (напярэдні нашага прыезду) і сапраўды адзначаліся Дзень шведскага сцяга і Нацыянальны дзень Швецыі. Але сцягі ўсё роўна не зніклі — іх апускілі толькі на ноч. Нам патлумачылі, што, па традыцыі, сцяг абавязкова апускаецца з захаду сонца, але калі на сцяг уначы час падае штучнае асвятленне, то яго дазваляецца пакідаць на флашгошты. А вось трохвугольны вымпел можна пакідаць і на ноч, чым і карысталіся жыхары дачнага пасёлка, якія не мелі

магчымасці штодня падымаць і апускаць дзяржаўны сцяг.

Усяго ў Швецыі існуе каля 15 афіцыйных сцяг, калі паўсюдна развешваюцца сцягі. Сюды ўваходзяць урачыстыя падзеі з жывага каралеўскага сям'і, Нобелеўскі дзень (10 снежня), Дзень выбараў і нават Дзень ААН. Што цікава, сцяг можа падымацца і ў гонар урачыстасці ў нейкай сям'і.

Самая вядомая сям'я ў Швецыі — каралеўская, хоць згодна з канстытуцыяй, кароль не займае палітыкай і не мае афіцыйных паўнамоцтваў. За падзеямі ў каралеўскім доме сочаць усе шведы. Напрыклад, падчас нашага візиту па тэлебачанні транслявалася цырымонія хрышчэння дачушкі шведскай прынцэсы Мадлен. А на наступны дзень усе газеты былі запоўнены фатаграфіямі з царкоўнай цырымоніі.

Усяго ў дэюага караля Карла XVI Густава тры дзеці: дзве дачкі і сын. Раней каралеўскі трон пераходзіў у Швецыі толькі да прадстаўнікоў муніцыпальнага полу. Але ў 1980 годзе было прынята наследаванне па праве першапростава (незалежна ад полу дзіцяці), і кронпрынцэсай стала Вікторыя, якая алярэдзіла ў чэрне на каралеўскі трон свайго малодшага брата, прынца Карла Філіпа. Можна сказаць, што дэю-чынак і хлопчыкаў у каралеўскай сям'і ўраўнялі ў гендарных правах. Гендарная роўнасць — увогуле вельмі важная для шведаў тэма. Ва ўрадзе нават прадугледжана пасада міністра па пытаннях гендарнай роўнасці.

Наследнік прастола абавязаны мець якасную рознабаковую адукацыю (што вельмі цэннае шведаў), каб годна прадстаўляць краіну ў свеце. І ў гэтым сэнсе кронпрынцэса Вікторыя цалкам адпавядае чаканням шведаў. Разумная, энергічная, з пачуццём гумару... Да таго ж Вікторыя яшчэ і шчаслівая ў сямейным жыцці: яна вось гадоў змалася за тое, каб ёй дазволілі выйсці замуж за любімага чалавека — свайго інструктара па фітнесе, зусім не каралеўскай крывёй... Сёння яны разам выхоўваюць двухгадовую дачку.

Дзень нараджэння наследніцы шведскага трона з'яўляецца днём

Бывалая воданаропная вежа ў Кальмары стала з'яўляцца з'яўляецца ахоўнай тэрыторыяй і журналісты

падняцця дзяржаўнага сцяга. У яго гонар з пухак на востраве ў Стэгольме гучыць салют. Ахвотныя павіншаваць наследную прынцэсу могуць зрабіць гэта на старонцы Каралеўскага дома ў Фэйсбуку або праз сайт каралеўскага дома, дзе размешчаны спецыяльны фармуляр для запавнення. Такім чынам, у гэтым пытанні шведская манархія дэманструе сваю сучаснасць.

КАРАЛЕЎСКАЯ «ДАЧА»

Па традыцыі, дзень нараджэння наследнай прынцэсы, які прыпадае на 14 ліпеня, адзначаецца на востраве Эланд, дзе размяшчаецца летняя рэзідэнцыя каралеўскай сям'і Салідэн. Усе падзеі са стадыёна горада Боргхольма, дзе разгортваецца асноўнае дзейства, транспіруюцца па тэлебачанні.

Паколькі рэзідэнцыя, пабудаваная ў пачатку XX стагоддзя, з'яўляецца прыватнай уласнасцю каралеўскай сям'і, то грошы з дзяржаўнага бюджэту на яе ўтрыманне не выдзяляюцца. Рэзідэнцыя зарабляе на сябе сама — за кошт прыцягнення сродкаў турыстаў. Развіццям з грашмыма вандроўнікаў могуць у кавярні або ў сувенірнай лаўцы з каралеўскай прэзентамі, дзе можна набыць, напрыклад, дзівосную каралеўскую туалетную ваду або каралеўскі чай. Нават калі на востраве знаходзіцца манархія сям'я, уваход на тэрыторыю паркаў турыстам не забаронены. А пра прысутнасць каго-небудзь з каралеўскага дома на востраве сведчыць сцяг або вымпел, падняты на ўваходзе на тэрыторыю рэзідэнцыі.

Рэзідэнцыя займае плошчу ў 100 гектараў, а для наведвання турыстаў даступныя 9 гектараў. «Паверце, што ўсе самыя прыгожыя парк і сады знаходзяцца ў адкрытай зоне, — запавуны нас

экскурсавод. — А на закрытай тэрыторыі размяшчаюцца дом, дзе адпачываюць дзеці караля, калі наведваюць Эланд, віла кронпрынцэсы, парнікі, аранжарэі, канюшня, загон для каралеўскіх аленьяў і некаторыя іншыя гаспадарчыя пабудовы. Частка марскога ўзбярэжжа з пляжам для каралеўскай сям'і таксама закрытая і ахоўваецца спецслужбамі: набліжача бліжэй чым на кіламетр з мора да яе не дазваляецца».

Непасрэдна каралеўскі палац уяўляе сабой беласнежную вілу ў італьянскім стылі. Газон вакол яе заўсёды застаецца ў ідэальным стане — нават у самае засушлівае лета ён ніколі не высыхае і не выгарае за кошт схаванай пад ім арасальнай сістэмы. Між іншым, стрыжку яго толькі ўручную нажніцямі.

Эланд называюць «востравам сонца і ветру». Самая вялікая колькасць сонечных гадзін у Швецыі рэгіструецца менавіта на Эландзе. Насельніцтва вострава складае ўсяго 25 тысяч чалавек, але летам на востраў прыязджае да паўмільёна адпачывальнікаў. Эланд — гэта, так бы мовіць, шведскі паўднёвы курорт. У многіх тут ёсць свае дачы. Сапраўдным сімвалам вострава сталі ветраныя млыны: іх тут налічваецца каля 400. Млыны лічацца нацыянальным здабыткам і абараняюцца дзяржавай. З сярэдзіны XIX стагоддзя на тэрыторыі Эланда захаваліся і шматлікія цэрквы.

КАПІТАЛІЗМ З «ЧАЛАВЕЧЫМ ТВАРАМ»

Са Швецыяй звязаны ў свеце і яшчэ адзін міф — яе «камуністычная арцыяцыя». Праўда заключачаецца ў тым, што Швецыя, магчыма, ў найбольшай ступені, чым іншыя заходнеўрапейскія

краіны, выкарыстоўвае ў сваёй палітыцы размеркавання сацыялістычнай падыходы. Таму эканамічныя адрозненні паміж сацыяльнымі слямі насельніцтва тут меншыя, чым у краінах з прыкладна тым жа ўзроўнем эканамічнага развіцця. «Краіна, якая абараняе сваіх грамадзян ад калыскі да магілы», — так пра яе кажуць у свеце. Насамрэч, Швецыя ўдалося пракласці сваю сцежку паміж капіталізмам і сацыялізмам, як тут кажуць, знайсці сваю «залатую сярэдзіну».

Навучанне ў школах, гімназіях і вышэйшых навуковых установах у краіне бясплатна. Студэнты атрымліваюць стыпендыі. Сістэма медыцынскага страхавання гарантуе практычна ўсім бясплатнае медыцынскае абслугоўванне і дацяці на набліжэйшы лёкаў. Пры хваробе кампенсуецца страта даходаў (80% ад заробатнай платы).

Догляд старэйшых таксама ажыццяўляецца пераважна за кошт бюджэтных сродкаў. У Швецыі дзейнічае шырока развітая і фінансуемая за кошт бюджэтных сродкаў сістэма страхавання, якая ўстаўвае ў сілу адразу пры з'яўленні ў сям'і дзіцяці, сістэма дапамог па беспрацоўі і сацыяльных дапамог, усеагульнае пенсійнае забеспячэнне. Моладзь мае права на атрыманне льготнага крэдыту і дацяці на аплату жылля. Дарэчы, працэнтная стаўка па крэдытах тут нізкая, таму крэдыты цалкам даступныя. Прыкладна палова сем'яў жыве ў асобных дамах. Праўда, шведы любяць паскардзіцца на падаткі — адны з самых высокіх у свеце. Тут яны недабалка ад існых. Але ж за шведскую мадэль сацыяльнага забеспячэння трэба «плаціць». Нужо яна таго не вартая?

Надзея НІКАЛАЕВА.

Фота аўтара.

3 ЗІМЫ — У ЛЕТА

Першапачаткова меркавалася, што дабрацца са Стэгольма да Кальмара (канчатковага пункта нашай вандроўкі) мы будзем з перасадкай на двух цягніках. Але «карэктуючы» ў маршрут унеслі супрацоўнікі кампаніі, якая абслугоўвала «наш» участак чыгункі. Незадаволеныя сваім заробкам, яны забаставалі, прычым забастоўка працягвалася да нашага прыезду і ўвесь час знаходжання на беларускай у Кальмары. Гэта значыць, як мінімум два тыдні. Як нам патлумачылі, у работнікаў чыгункі багаты прафсаюз, які можа сабе гэта дазволіць. Таму з Алвесты мы прадоўжылі

Домкі служылі ў летнія рэзідэнцыі шведскага манарха.

наш шлях на аўтобусе, але зусім не засмуціліся. Пейзаж уздоўж чыгункі кардынальна адрозніваўся ад таго, што мы пабачылі, аддаліўшыся ад яе. Россып уздоўж чыгункі азёраў змяніўся россыпам камяняў...

ЛЮБОЎ ДА ПРЫРОДЫ — «РЭЛІГІЯ» ШВЕДАЎ

Між іншым, нягледзячы на вялікія запасы ўласных прырод-

ных рэсурсаў, менавіта Швецыя найбольш актыўна змагаецца за ахову навакольнага асяроддзя ў маштабах усяго свету. І вынікі такога беражлівага стаўлення да прыроды відавочныя.

— Мы не раім вам аддаваць грошы за бутэльчаную пітную ваду, — адразу сказалі нам пасля прыбыцця ў Кальмар. — Вада ў нас не проста чыстая, але і вельмі смачная, таму яе можна піць з-пад крана.

І гэта была чыстая праўда. Прынамсі, Кальмар лічыцца адным з самых экалагічна чыстых гарадоў у Еўропе. Што было зусім нязвычайна — гэта тое, што зайці скакалі ў нас літаральна пад нагамі. Мы бачылі іх і ў марскім порце. Птушкі, нават у вялікіх гарадах, адчуваюць сябе сапраўдымі гаспадарамі і зусім не баяцца людзей. У самым цэнтры Стэгольма, побач з касцёлам, мы назіралі качак, якія круціліся каля ног турыстаў.

Любоў да прыроды — гэта, так бы мовіць, нацыянальная «рэлігія» шведаў. У краіне дзейнічае ўнікальны закон, які дае права кожнаму на карыстанне навакольнай прыродай: права свабодна знаходзіцца, а таксама ставіць палатку, збіраць грыбы, ягады ў лесе, кветкі — у полі, купацца ў рацэ і возеры. Прычым гэта можна рабіць нават у прыватных уладаннях, калі вас не бачна і не чутна з жылых памешчанняў, размешчаных на іх тэрыторыі. Асноўны прынцып гэтага права — свабода пры ўмове, што вы

на самой справе ён вёў разведку (працаваў пад псеўданімамі Эццэн, Конрад Кертнер, Старасц). У 1936-м арыштаваны ў Італіі, асуджаны да 12 гадоў зняволення, якое адбываў у турмах і канцлагерах. У 1943 годзе быў перададзены гітлераўцам, прайшоў канцлагеры Мельк, Маўтхгаўзен, Эбензе. Адзін з арганізатараў антыфашысцкага падполля, кіраўнік падпольнай арганізацыі ў канцлагеры Эбензе (Аўстрыя). Вызвалены 6 мая 1945 г. амерыканскімі войскамі і ў тым жа годзе памёр ад знясілення.

1954 год — 60 гадоў з дня нараджэння Ігара Усеваладавіча Чакайна, беларускага гісторыка, этнолага і антрапалага, доктара гістарычных навук (1995). З 1981 года працуе ў Інстытуце мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору НАН Беларусі. Даследаваў праблемы этнагенезу і этнічнай гісторыі беларусаў эпохі феадалізму, сучасная міжэтнічнай і міжнацыянальнай адносін у Беларусі, пытанні палеанатрапалогіі і палеаэмаграфіі Беларусі. Па краніметрычных матэрыялах з курганоў і могілнікаў крыўчак, радзімічаў, дыргавічоў, балтаў стварыў больш за 20 антрапалагічных рэканструкцый асоб і фізічнага тыпу жыхароў беларускіх зямель X-XVIII стст. Адзін з аўтараў кніг «Гісторыя сялянства Беларусі», «Беларусы» і іншых.

Ілья КАПІЕВІЧ, кнігадрукер: «Храбрасць і дабрачыннасць — з навучанна».

Чайнворд

Пераклад з рускай на беларускую мову

1. Подберёзовик. 2. Штанина. 3. Подосиновик. 4. Капель. 5. Горсть. 6. Можжевельник. 7. Плотник. 8. Вертел. 9. Тоска. 10. Клещи. 11. Порыв, стремление. 12. Жир. 13. Журнал. 14. Ржанка. 15. Сверхчок. 16. Мерёжа. 17. Лицо. 18. Отчаяние. 19. Камыш. 20. Перевязь. 21. Укрытие. 22. Кромка (край доски). 23. Мерзость. 24. Оторочка мехом. 25. Корм для лошадей. 26. Окорок. 27. Повар. 28. Изюм. 29. Клык. 30. Цепь. 31. Тыква. 32. Забрасывание. 33. Печать. 34. Арбуз. 35. Лемех. 36. Боярышник. 37. Крыльцо. 38. Серёжка (вербы, берёзы). 39. Погрешность. 40. Простор. 41. Керосин. 42. Велка. 43. Прясло. 44. Разрешение. 45. Несчастье. 46. Обжиг. 47. Паслён. 48. Кисть (украшение). 49. Мир (вселенная, среда). 50. Вежа. 51. Воззвание. Уладзімір ЕСМАНТОВІЧ.

Праверце, калі ласка, адказы

1. Абава 2. Капачынік 3. Акавіц 4. Кветка 5. Жэнка 6. Ягачынік 7. Абава 8. Ражок 9. Нятэра 10. Адуцт 11. Імтэра 12. Тышчэ 13. Часо-піс 14. Свец 15. Ляврышка 16. Нятэра 17. Твар 18. Посяло 19. Чарот 20. Талмах 21. Хаванка 22. Дзева 23. Агуча 24. Агуча 25. Аборк 26. Дзева 27. Кухар 28. Рэзак 29. Ком 30. Лопатка 31. Гарбуз 32. Зябка 33. Дорук 34. Катар 35. Жор 36. Глот 37. Катар 38. Катар 39. Катар 40. Аборк 41. Гэва 42. Афра 43. Афра 44. Давол 45. Ліка 46. Абрам 47. Пліска 48. Кутас 49. Свят 50. Тышка 51. Авова

У іх жыцці часта адбываюцца падзеі, якія трэба ўтойваць ад навакольных. Большасць з іх асуджана на адзіноту. Нягледзячы на тое, што ім удаецца дасягнуць немалых поспехаў у кар'еры і ў адносін з супрацьлеглым полам. Пацуду трывога прынятае іх, перашкаджае прымаць канструктыўныя рашэнні. Яны выклікаюць уражанне людзей, якія ўмеюць спачуваць, не падвожаць у цяжкай хвіліну. Аднак дапамагаючы іншым, яны перш за ўсё думаюць пра сябе, таму што ім прыемна ўсведамляць тое, што нехта слабеіць за іх. Яны надзелены развітай фантазіяй, таму сярод іх шмат мастакоў, паэтаў, аратараў. У цяжкай хвіліне адчуваюць патрабу ў дапамозе блізкіх сяброў, здольных дараваць.

Даты Падзеі Людзі

1847 год — нарадзіўся Баляслаў Прус, польскі пісьменнік. Аўтар больш за тысячы фельетонаў і хронік, каля сотні гумарыстычных сценкаў і апаеваняў сацыяльнай накіраванасці... Усё гэта — Аляксандр Главацкі. У 1885 годзе пад псеўданімам Баляслаў Прус выйшла яго першая аповесць — «Фарпост». Затым з'явіўся лепшы яго раман — «Лялька», які адлюстроўвае шырокую панараму жыцця тагачаснай Варшавы. А далей выйшлі раманы «Фараон», «Дзеці», «Змены». З 1882 года Главацкі працаваў рэдактарам часопіса «Навіны», у якім друкаваў свае публіцыстычныя артыкулы. Цяпер творы пісьменніка перакладзены на шматлікія мовы. Па рамане «Фараон» Ежы Кавалеровіч зняў аднайменны фільм, а паводле рамана «Лялька» — аднайменны фільм і тэлевізійны серыял. Вядомы і яго аўтар афарызмаў. «Гней не ужываецца са справядлівацю, як ястраб з голубам», — адзін з іх.

1898 год — нарадзіўся Леў Яфімавіч Маневіч, ваенны разведчык, камбрыг (1938), Герой Савецкага Саюза (1965 г.), пасмяртна). Скончыў Вышэйшую школу штабной службы камсаставу РСЧА, Ваенную акадэмію. У Чыронай Арміі з 1918 года. Перад Другой сусветнай вайной у некаторых краінах Еўропы быў вядомы як камерсант, уладальнік камерцыйных фірмаў;

Было сказана

Ілья КАПІЕВІЧ, кнігадрукер: «Храбрасць і дабрачыннасць — з навучанна».

СЁННЯ

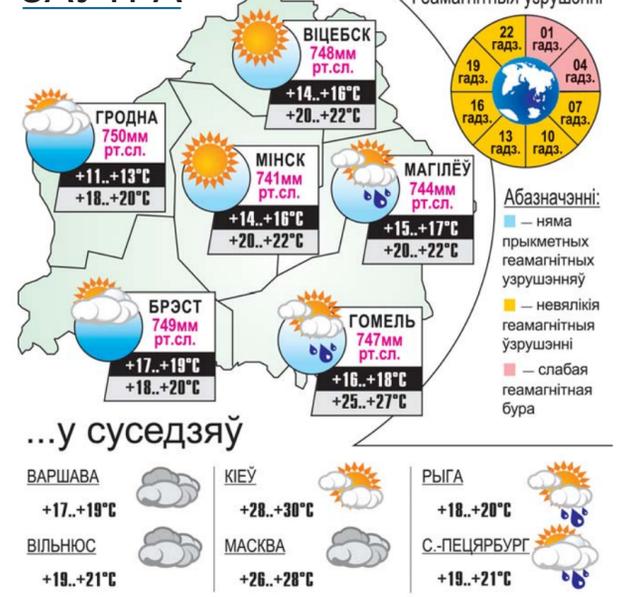
Месяц
Апошняя квадра 17 жніўня.
Месяц у сур'і Рака.

Імяніны
Пр. Аляксандра, Антона, Васілія, Дзмітрыя, Івана, Міхаіла, К. Бярнарда, Сабеслава, Самуэля.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 5.56	20.28	14.32
Віцебск	— 5.42	20.22	14.40
Магілёў	— 5.46	20.19	14.33
Гомель	— 5.47	20.11	14.24
Гродна	— 6.12	20.43	14.31
Брэст	— 6.17	20.39	14.22

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Сёння раніцай, пасля слоў жонкі «Я хуценька, зараз спынуся» сядзеў у машыне, чакаў, калі яна апранецца, каб паехаць па крамах. Дык вось: дыяметр руля маёй машыны — 32 см. Святлафор міргае 4 разы перад тым, як пераклучыць колер. Я магу не дыхаць 52 секунды!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТАРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Выдавец — галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КІРІЦКА, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦМОШЫК

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьму — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадатка: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРІЁМ тэл./факс: 287 17 79.
e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета апулікавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тэраж 19.878. Індэкс 63850. Зак. № 3433.

М	1	2	3	4	5	6	7	
---	---	---	---	---	---	---	---	--